

JAARGANG 6 - Nr 2 - JUNI 2026 - ZOMER

DE ZILVER HISTOGRAAF SCHOONHOVEN

OVER DE DUIZEND MEESTERS, HUN WERK EN HUN STAD



Zilver Histograaf
Schoonhoven



Navigeren

Klik op auteur en/of titel: naar de pagina.

Klik op [juni | afl. 2](#): terug naar inhoudsopgave.

Bij de Cover

*Schoonhoven 1754,
nu Andries van Oosterhout,
h. 3,9 cm, 6,2 x 13,5 cm, 212 gram.
Aan de linkerzijde, de broeders van Jozef
komen terug bij hun vader Jacob (Gen. 45),
aan de rechterzijde, Jozef en Potifar (Gen. 39).
Uit: J. Endlich, M. van Dam, De Davis
Collectie. Nederlandse zilveren tabaksdozen,
1650-1800 (Waanders 2014)80.
Foto Dick Endlich, repro. RKa.
Met dank aan J. Endlich Antiquairs, Haarlem.*



44	Inhoudsopgave	Jaargang 6, aflevering 2, juni 2026
45	Hoofdredacteur	Hoed u voor ‘De Zilveren Stad’
46	Rene Kappers	Zilveren dozen van Andries van Oosterhout. Het meesterteken “O” en zijn biografie met de kennis van nu
55	Peter van Oel	Waarborg Schoonhoven 1911. Een B met drie punten
58	Rene Kappers	Hoeveel werden door hun vader opgeleid? Zilverstad en vakmanschap
62	Wil Lensen	De familie Lensen in Schoonhoven (2). Genealogie
101	Redactie	Colofon
102	Sponsors	Panorama van de Zilverstad

Hoed u voor ‘De Zilveren Stad’

Rene Kappers, hoofdredacteur

‘**M**et instemming van politici overal ter wereld zijn grote techbedrijven bezig met de grootste broodroof en toeëigening van intellectueel en creatief werk in de geschiedenis van het internet. AI-modellen voeden zich met wat journalisten, tekstschrijvers, hobbyisten, experts, wetenschappers, muzikanten, schilders, tekenaars, filmmakers en softwareontwikkelaars op het internet hebben gezet, schotelen die informatie vervolgens in gehusselde vorm aan hun gebruikers voor, en doen alsof ze het zelf hebben bedacht. Doordat een zoekmachine als Google tegenwoordig zijn eigen AI-samenvatting bovenaan zet, klikken gebruikers niet meer door naar de bronnen van de informatie zelf. En het wordt erger: Google gaat de zoekresultaten binnenkort nog minder belangrijk maken. Met ontransparante AI-modellen bepaalt Google meer en meer welke informatie zichtbaar wordt, en welke niet.’

Uit: Dr. Peter Kuipers Munneke, glacioloog RU Utrecht, weerman NOS, ‘Het klimaat interesseert techbazen geen zier’ (NRC 4 juni 2026).

In mijn vroegere werk, de generieke farmaceutische industrie, kwam er van tijd tot tijd een briefje, telex, of fax langs met de boodschap ‘*cave* Jan de Vries’, Latijn: hoed u voor ..., en dan wist je dat er met Jan de Vries of een andere gememoreerde persoon iets mis was, er iets echt niet deugde, of dat hij levensgevaarlijke pillen of grondstoffen verkocht. Opletten geblazen dus.

In de afgelopen maand juni kreeg ik een bachelor scriptie langs uit Leiden. De belangrijkste contextbron was ‘De Zilveren Stad’ die elf maal (!) werd aangehaald. Nog nooit van gehoord. Het blijkt een ruim met AI gehallucineerd verhaal over Schoonhoven te zijn op een eigen gemaakte website.¹

De bachelor scriptie werd beloond met een voldoende. Het is de student gegund; de begeleider sliep. De eigenaren van ons merk ‘Schoonhoven Zilverstad’ zijn gewaarschuwd.

Veel kijk- en leesplezier, met ons Eigen Intelligence werk de Zilver Histograaf Schoonhoven, vrij van AI hallucinaties, op je telefoon, op je computer of lekker op de bank, voor nu en straks, en ‘*cave* De Zilveren Stad’ want dat zijn wij niet.

Rene Kappers, hoofdredacteur



¹ ‘De Zilveren Stad’, <https://hethistorischportaal.nl/de-zilveren-stad/>

Zilveren dozen van Andries van Oosterhout

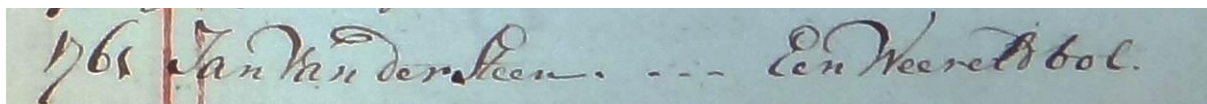
Het meesterteken “O” en zijn biografie met de kennis van nu

Rene Kappers

Zoals de auteurs van *Zilversmeden van de stad Schoonhoven* in 1981 opmerkten was het werk in weinige maanden tot stand gekomen. Bij nader gedegen onderzoek zou meer te achterhalen zijn van het verleden, zo werd verzucht.¹ In de *Zilver Histograaf Schoonhoven* wordt sinds 2021 aan die verzuchting gehoor gegeven. Met de kennis van nu worden regelmatig aanvullingen en veranderingen gepubliceerd: nu in dit onderzoek over het meesterteken “O” dat niet van Jan Versteen maar van Andries van Oosterhout blijkt te zijn.

Jan Versteen met de ‘G’ van goudsmid

In de lijst ‘Namen der Gildebroeders van het Goud- en Silversmits Gilde binnen Schoonhoven benevens derzelve Meesters Teekens’ staat bij Jan Versteen als teken ‘een wereldbol’ (afb. 1).² In *Begeer 1981* wordt bij de lijst meestertekens 1600-1812 onder nr. 104 een ronde cirkel afgebeeld en wordt dat teken toegeschreven aan G185, Jan Versteen.³ Een argwaan wekkende bijzonderheid is dat in *Begeer 1981* onder G185 Jan Versteen wordt aangeduid met een ‘G’: goudsmid (zonder bron). De ervaring leert dat dozen uit Schoonhoven geen bekend product van goudsmeden zijn.



Afb. 1 Inschrijving 1761 van Jan van der Steen in Lijst Rekeningenboek, OAS 2546. Foto en bew. RKA.

Bekende zilveren voorwerpen met ‘O’ toegeschreven aan Versteen

In *Begeer 1981* staat bij de afbeeldingen van de tentoongestelde voorwerpen een zilveren tabaksdoos uit 1769 (nr. 18) die zonder voorbehoud aan Jan Versteen werd toegeschreven. De ‘dichte cirkel’ valt op de rand te ontwaren na digitale uitvergroting.⁴ De doos in 1981 kwam uit de Collectie Rijksmuseum Amsterdam. Vandaag toont het Rijksmuseum de doos met het bijschrift: ‘anoniem, 1748; tabaksdoos, zilver, Schoonhoven, niet-geïdentificeerd meester-teken (objectnummer BK-15705)’ (afb. 2).



Afb. 2 Onderschrift bij afb. 18 in *Begeer 1981*: Tabaksdoos: merken: s.t., jrl. T, Meester nu: Andries van Oosterhout (nr. 104). L. 13 cm, br. 6,5 cm. Rijksmuseum Amsterdam, obj.nr. BK-15705.

¹ S.A.C. Begeer, e.a. *Zilversmeden van de stad Schoonhoven 1600-1900* (Schoonhoven 1981) (hierna *Begeer 1981*).

² SAMH, ac. 1010, Oud Archief Schoonhoven, inv. nr. (hierna OAS) 2546, Rekeningenboek Goud- en Zilversmidgilde 1778-1798, ongefolieerd, zie achterin het boek.

³ *Begeer 1981*, 149. Digitaal www.zilverhistograaf.nl, Zilverschatkamer onder nr. 1626

⁴ *Begeer 1981*, 22. Digitaal www.zilverhistograaf.nl, Zilverschatkamer onder nr. 1626.

Verder staat in *Begeer 1981* een Snuifdoos (nr. 16) waarbij jaarletter W=1771 wordt opgegeven. Ook hier wordt zonder voorbehoud Jan Versteen als zilversmid genoemd met meesterteken 104. De doos kwam uit een particuliere collectie (afb. 3). Dezelfde toeschrijving staat bij de snuifdoos (nr. 22) uit de Collectie Van Ravenstein; jaarletter O=1787 (afb. 4).

In het boek 'De Davis Collectie' uit 2014 wordt tabaksdoos nummer 27 toegeschreven ook aan Jan Versteen, en gedateerd op 1754, met als teken 'dichte cirkel' plus een foto van het teken (afb. 5, 6).⁵



*Afb. 3 Snuifdoos nr. 16, p. 28,
s.t., jrl. W, l. 6,8 cm.
Part. Coll.
Meester nu:
Andries van Oosterhout.*

Foto uit Begeer 1981.



*Afb. 4 Snuifdoos nr. 22, p. 30,
s.t., jrl. O. Overkeur Gouda.
Doorsnee 5,5 cm
Coll. Van Ravestein.
Meester nu:
Andries van Oosterhout*

Foto uit Begeer 1981.

Het werkzame leven van Jan Versteen

Voor Jan Versteen werd bij zijn intrede in het gilde verplicht 25 gulden betaald aan het weeshuis in het boekjaar 15 mei 1760-1761.⁶ In de Lijst Rekeningenboek staat voor hem 1761 als aanvangsjaar.⁷ Hij is dus begonnen als meester tussen 1 dec 1760 en 15 mei 1761. Versteen overleed in Schoonhoven 10 augustus 1808.⁸ Zijn derde echtgenote Dina Bale ging hem voor in het graf: op 13 juli 1804 werd 6 gulden aan de Gaarders betaald: 'NN Bale

⁵ J. Endlicht, M. van Dam, *De Davis Collectie. Nederlandse zilveren tabaksdozen, 1650-1800* (Waanders 2014), 80, 81. De Davis Collectie is niet meer toegankelijk. Met dank aan Dick Endlich, PAN 2025, en Marius van Dam, Zutphen, 2026.

⁶ R. Kappers, *Schoonhoven: Keurkamers en regels 1705-1809*, Zilver-cahier nr. 6.3 (Schoonhoven 2006) bijlage nr. 8, Ontvangsten in de rekeningen van het weeshuis n.a.v. intrede van nieuwe gildeleden, c.q. na 24 januari 1803 'nieuwe werkbazen'. Digitaal www.zilverhistograaf.nl Zilverschatkamer nr. 290.

⁷ OAS 2546, Rekeningenboek, Goudsmidsgilde van de Stad Schoonhoven, 1778-1798, Lijst Gildeleden en derzelver meestertekens, achterin het boek.

⁸ DTB Sch. inv.nr. 12, Gequalificeerden, Overlijdensregister.

vrouw van Johannes Versteen'.⁹ Jan Versteen komt niet meer voor in de lijsten van goud- en zilversmeden in 1800 noch later. Hij heeft kennelijk vóór 22 november 1800 zijn werk al neergelegd.¹⁰

Jan Versteen was dus in 1754 nog niet als meester aan het werk. De tabaksdoos uit 1754, Davis collectie nr. 27, kan daarom niet aan Versteen toegeschreven blijven (afb. 5). Wie maakte de tabaksdoos met het fotografisch fraai afgebeelde meesterteken een 'dichte cirkel' dan wel (afb. 6)? En als de dichte cirkel niet van Jan Versteen was, wie was dan de maker van de dozen die afgebeeld werden in *Begeer 1981*?



Afb. 5 Schoonhoven, 1754, nu Andries van Oosterhout, h. 3,9 cm, 6,2 x 13,5 cm, 212 gram. Aan de linkerkzijde, de broeders van Jozef komen terug bij hun vader Jacob (Gen. 45), aan de rechterzijde, Jozef en Potifar (Gen. 39). Uit: J. Endlicht, M. van Dam, De Davis Collectie. Nederlandse zilveren tabaksdozen, 1650-1800 (Waanders 2014) 80. Foto Dick Endlich, repro. RKa. Met dank aan J. Endlich antiquairs, Haarlem.

Verwarring voorkómen: verandering van meestertekens Schoonhoven, 1766, 1767, 1768

Om verwarring tussen jaarletters en meestertekens te voorkomen nam de Essayeur Generaal in Den Haag maatregelen en verzocht de gilden om een lijst te sturen van alle gildebroeders met hun meestertekens. Op 1 december 1766 ontving de Essayeur Generaal in Den Haag een 'Lijst van alle gildebroeders behorende tot het gilde van de goud en zilversmeden binnen Schoonhoven met derzelver meester tekens, geforneert op den 1 dec(ember) 1766'. Daarop staat 'Jan Versteen, wereldbol'. Ook staat erop 'Andries Oosterhout' met 'O'.

Op 8 februari 1767 werd uit Schoonhoven een lijst gezonden met negen gewijzigde meestertekens. Hieronder 'Andries van Oosterhoud, had O, nu kroontje'. Jan Versteen ontbreekt in deze lijst met wijzigingen. De 'wereldbol' van Versteen vormde kennelijk geen aanleiding tot verwarring noch tot wijziging. Op 12 februari 1768 werd een lijst gezonden 'Naamlijst van werkende gildebroeders van het goud en zilversmedengilde binnen

⁹ SAMH, DTB Schoonhoven, Gaarders, 1.I-1.IV Register van ontvangst van impost op trouwen en begraven.

¹⁰ OAS 115, 24 nov. 1800, Declaratoir gedateerd 24 nov. 1800 aan de Municipaliteit, opgemaakt 22 nov. 1800. OAS 934, Register van Schoonhoven van de goud- en zilversmeden, opgenomen op 24 november 1800.

Schoonhoven met derzelver meestertekens' met 'Andries van Oosterhoud, croontje' en 'Jan Versteen, wereldbol'.¹¹ Versteen bleef zijn 'wereldbol' nadien dus gewoon gebruiken.

Het meesterteken nr. 54 een "O", en nr. 154 een Kroon: van Andries van Oosterhout

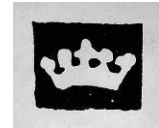
In *Begeer 1981* staat in de lijst meestertekens 1600-1812 onder nr. 54, met de hand getekend, een "O". Dit teken wordt toegedicht aan G136, Andries van Oosterhout, goud- en zilversmid. Werk noch betiteling als goudsmid in archivalia is in dit onderzoek echter aangetroffen.

Andries van Oosterhout had nog een tweede meesterteken, nr. 154 een kroon (afb. 7).¹² Met dit teken werden afgeslagen nr. 24, een snuifdoos uit 1783, en nr. 64 een lodereindoosje uit 1773 (hier niet afgebeeld, zie *Begeer 1981*).

Afb. 6 Meesterteken "O" zoals afgeslagen op tabaksdoos uit 1754. Ook op doosje *Begeer 1981*, nr. 18, *Begeer 1981* meesterteken nr. 54.

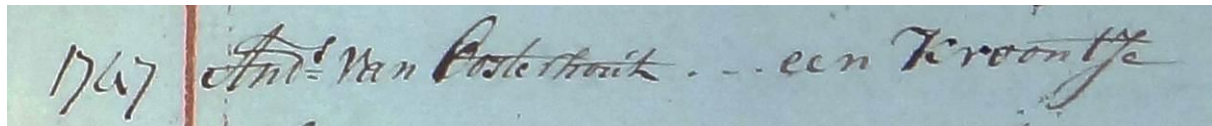


Afb. 7 Meesterteken Kroontje zoals afgeslagen op de doosjes uit 1773 en 1783. *Begeer 1981* teken nr. 154.



Het werkzame leven van zilversmid Andries van Oosterhout

Andries van Oosterhout, begon als zilversmid op 27 januari 1747.¹³ Hij is zeker gestopt vóór 1806 want er werden van hem geen patenten gevonden.¹⁴ Hij is overleden op 21 mei 1811 en was toen 87 jaar; hij werd geboren en gedoopt in Schoonhoven op 4 juli 1724.¹⁵



Afb. 8 Inschrijving 1747 van Andries van Oosterhout in *Lijst Rekeningenboek*, OAS 2546. Foto en bew. RKa.

In de 'lijst Gildebroeders' achterin het *Rekeningenboek* staat bij 1747, 'And(rie)s van Oosterhout ... een Kroontje' (afb. 8). Bij eerder onderzoek is al gebleken dat deze lijst in 1778 werd opgesteld uit de actuele stand van zaken, maar voorafgegaan werd door afschriften uit meerdere oudere lijsten.¹⁶ Het boven vermelde kroontje dateert van 8 februari 1767.

Andries van Oosterhout had dus kennelijk vanaf zijn inschrijving op 27 januari 1747 tot 8 februari 1767 een 'O' als meesterteken. Voor Andries werd 25 gulden aan het weeshuis afgedragen door deken Abraham van Vlissingen op 27 januari 1747 bij wie hij 'de proef' gedaan had.¹⁷

What's in a name ?

Er blijken zeker vier tijd- en naamgenoten 'Andries van Oosterhout' geleefd te hebben in de 18de eeuw in Schoonhoven.¹⁸ Verwarrend is ook dat de scribent van de trouwinschrijvingen te Utrecht in 1746 'Andreas van Oosterhout' noteerde bij het huwelijk van 'onze' Andries. Zelf ondertekende hij ook als 'Andreas' (afb. 9). Notarissen in Utrecht volgden dit voorbeeld.

¹¹ Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven, Depot, Archiefkist tentoonstelling 1981, daarin Map aantekeningen 'Du Cloux' met afschriften 1766, 1767, 1768; met dank aan Janjaap Luijt te Utrecht voor zijn nadere toelichting. Het afschrift van de lijst uit 1767 is daar abusievelijk gedateerd 8 februari 1763 i.p.v. 1767.

¹² OAS 156, 4 nov. 1779 Andries van Oosterhout; OAS 157, 4 nov. 1785 Justus Johannes van Oosterhout, zijn zoon.

¹³ Kappers, *Keurkamers en regels*, Bijlage 8, 83-86, Ontvangsten in de rekeningen van het weeshuis, aldaar 83.

¹⁴ R. Kappers, 'Patenten en 'compagnies' voor activiteiten in goud- en zilver, 1806-1813', *Zilver Histograaf Schoonhoven* 2 (2022) 98-106.

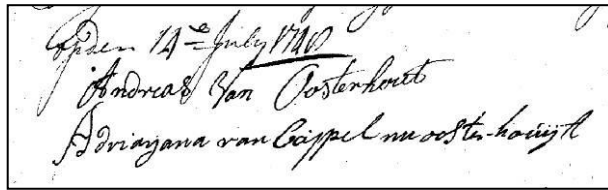
¹⁵ BS Schoonhoven, Overlijden 1811, akte nr. 3; Doopboek Sch. inv.nr.. [5.V 1720-1734](#), fol. 125.

¹⁶ R. Kappers, *Keurkamers en regels*, 38, 39. Digitaal: *Zilver Schatkamer* nr. 290.

¹⁷ Kappers, *Keurkamers en regels*, Bijlage 8, 83-86, Ontvangsten in de rekeningen van het weeshuis, aldaar 83.

¹⁸ DTB Sch., dopen-trouwen 1695-1795, klappers: <https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/archief/3.04.18.01/invnr/438>

Verderop in dit onderzoek werd later zijn doop gevonden: 4 juli 1724, Andries zoon van Machiel Oosterhoudt en Neeltje Hagen.¹⁹ Waarom hij met name in Utrecht ‘Andreas’ genoemd werd is nog onopgehelderd.



Afb. 9 Ondertekening van een verkoopakte op 14 juli 1748: ‘Andreas van Oosterhout en Adrijana van Cappel nu Ooster-houijt’.
Notaris G.J. van Spall, Utrecht. HUA, inv.nr. U196a6, aktenr: 64, dd. 14 juli 1748.

Stadsbestuurder Andries van Oosterhout

Een Andries van Oosterhout was sinds 16 mei 1757 stadsbestuurder in Schoonhoven. Hij begon op die datum als ‘electeur’, lid van het kiescollege dat de jaarlijkse voordracht maakte voor nieuwe schepenen en burgemeesters. Dit was een benoeming voor het leven. Later, 11 november 1757, werd hij benoemd als één van de zeven schepenen. Op 7 oktober 1758, werd hij opgenomen als Raad in de Vroedschap. In 1760 werd hij benoemd als één van de twee Tresoriers van de stad, de twee heren die verantwoordelijk waren voor het innen en uitbetalen van de gelden voor en van de stad. In 1762 werd hij Ontvanger van de Grafelijkheids Tol in Schoonhoven, een benoeming door de Staten van Holland. In november 1762 werd hij voor de eerste maal één van de twee Burgemeesters van Schoonhoven. In 1807 werd hij nog Commies van ‘sLands Magazijn.²⁰

Bestuurlijke andere functie: in 1761 Rendant (voorzitter) van het bestuur van het Weeshuis, tot 31 december 1787; keerde hier terug in 1795/’96 tot en met 1805 als Adjunct (bestuurslid). Zijn betrokkenheid met het Weeshuis stoelt waarschijnlijk op het feit dat drie van zijn ooms van vaders zijde opgroeiden in het Weeshuis.²¹

Op 17 december 1787 werd hij uit al zijn functies gezet; hij had patriotse sympathieën. Per 20 januari 1795 werd hij echter weer hersteld.²²

Meester zilversmid Andries van Oosterhout

Een tweede Andries van Oosterhout was ‘meester zilversmid’ in Schoonhoven. Hij werd deken van het Goudsmidsgilde op 20 november 1765, herbenoemingen volgden op 28 nov.’68, 26 nov.’71, 30 nov.’77, 30 nov.’81 en 30 nov.’85.²³

Door notaris Van Spall te Utrecht werd hij in een akte op 14 juli 1748 genoteerd als ‘Andreas’, meester zilversmid in Schoonhoven, gehuwd met Adriana van Capel. Zij verkochten een huis in Utrecht.²⁴ Hiermee werd hun huwelijk in Utrecht gevonden: 30 oktober 1746 Andreas van Oosterhout, jongeman, en Adriana van Capel, weduwe van David van den Bogert. ‘Geboden mede tot Schoonhoven’. ‘Den 14 november in Den Dom getrouwd door F. de Beveren’ (afb. 10).

¹⁹ Dopen Schoonhoven 5, 1720-1734, fol. 125.

²⁰ Electeur, schepen, Raad in de vroedschap, tresorier, Ontvanger van de Grafelijkheids Tol, burgemeester, Commies ‘sLands Magazijn: P. Muilwijk, ‘Vijf eeuwen stadsbestuurders van Schoonhoven 1297-1795’, *Gens Nostra* 44 (april/mei 1989) 134-202, aldaar 135, 196; SAMH, CPM EBaS, Andries van Oosterhout, zie noot 35.

²¹ H. van der Molen, *Ordentelyck, stil ende manierlyck. Het Schoonhovense weeshuis 1581-1940* (Rotterdam 2000) 35, 36, 209-211, 229, 291. De broers van Andries’ vader, met name Francois, Johannis, Adrianus en Pieter van Oosterhout waren opgegroeid in het Weeshuis vanaf 1 feb. 1713 tot 3 mei 1726; hun oudste broer Machiel, Andries’ vader, werd in 1713 juist volwassen (dat is in Schoonhoven 20 jaar oud).

²² H.M. van der Linden, *Een allesdwingende cabaal. De patriottenbeweging in Schoonhoven, 1782-1787*. Doctoraal scriptie RU Leiden (z.j. [ca. 1990] Schoonhoven) 36-56, 74-82. SAMH Bibliotheek nr. Sch 387.

²³ OAS 930, Register van geëligeerde hoofdlijden bij (door) Burgemeesteren van de Respective Gildens der Stadt Schoonhoven. Ingericht per gilde.

²⁴ HUA inv.nr. U196a6, aktenr. 64, d.d. 14 juli 1748.



Afb. 10 Huwelijksinschrijving van Andreas van Oosterhout, jongeman, en Adriana van Capel, weduwe van David van den Bogert, 30 oktober 1746. Digitaal: NL-UtHUA_0711_00_00103_000_000238.

Een akte van Notaris P. van Lent in Utrecht van 29 mei 1761 laat zien dat Andreas dezelfde is als Andries van Oosterhout, Raad in de Vroedschap en Thesaurier der stad Schoonhoven in huwelijk hebbende Mejuffrouw Adriana van Capel, bevorens weduwe van de heer David Boogaardt.²⁵

Een latere akte in Utrecht d.d. 7 juli 1789 van notaris Van Someren bewijst dat ‘Andries van Oosterhout’ gehuwd met Adriana van Capel, eerder weduwe van David Boogaard, ook de oud-burgemeester en Raad van Schoonhoven is.²⁶

De conclusie mag zijn dat de stadsbestuurder, de meesterzilversmid en ‘Andreas’ één en dezelfde persoon zijn: Andries van Oosterhout.

De drie huwelijken van Andries van Oosterhout

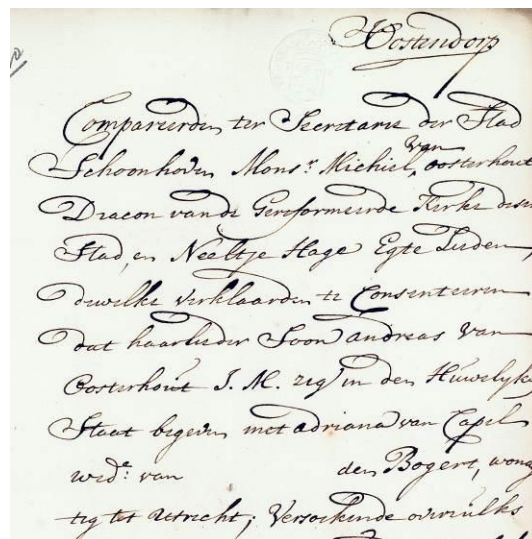
Andries van Oosterhout, zoon van Michiel van Oosterhout en Neeltje Hage, geboren en gedoopt te Schoonhoven 4 juli 1724, meester zilversmid Schoonhoven 1745, electeur, burgemeester, schepen, vroedschap, tesorier, en Ontvanger van de Grafelijkheids Tol, commies van 'sLands Magazijn, testeerde 15 mei 1794, en 26 feb. 1807, overleden te Schoonhoven 21 mei 1811.

1) otr./tr. als jongeman, Schoonhoven (att. van Utrecht) 27, 28 oktober/Utrecht 14 november 1746 ‘in Den Dom’, Adriana van Capel, geb. Leerdam, weduwe van David van den Bogert, (met consent van zijn ouders, Monsr. Michiel van Oosterhout, diaken van de Gereformeerde Kerk dezer stad en Neeltje Hage (afb. 11)).²⁷ Adriana van Capel werd begraven Schoonhoven 15 dec. 1788 (Ga. 30,-,-).

Uit dit huwelijk nageslacht te Schoonhoven.

Afb. 11 Consent van zijn ouders, voor Andries van Oosterhout, te trouwen met Adriana van Capel

Compareerden ter Secretarie der Stad Schoonhoven, Monsr. Michiel van Oosterhout, Diacon van de Gereformeerde Kerk deser Stad, en Neeltje Hage, egte Luden, dewelke verklaarden te consenteeren dat haarlieder soon Andries van Oosterhout J.M. zig in den Huwelijksen Stat begeeven met Adriana van Capel, wed(uw)e van (open) den Bogert, woonagtig tot Utrecht, verzoekende overzulks ... etc. 27 oktober 1746.



²⁵ HUA inv.nr. U197a5, aktenr. 53, d.d. 29 mei 1761.

²⁶ HUA inv.nr. U248a18, aktenr. 60 d.d. 7 juli 1789.

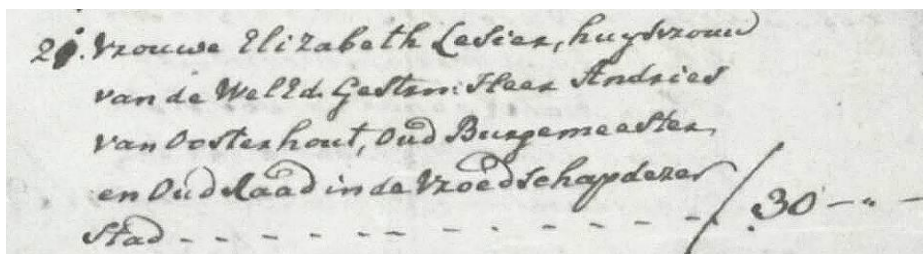
²⁷ HUA, Secretaris J. Oostendorp te Schoonhoven, 27 okt 1746, akte van consent van de ouders van Andries van Oosterhout, om te trouwen met Adriana van Capel, digitaal NL-UtHUA_0702_07_03295_013_000075.

Adriana van Capel, jonge dochter van Leerdam, otr. (1) Leerdam en Utrecht 31 maart, tr. Leerdam, waarschijnlijk in april 1737, David Boogaard j.m. van Utrecht (afb. 12).²⁸



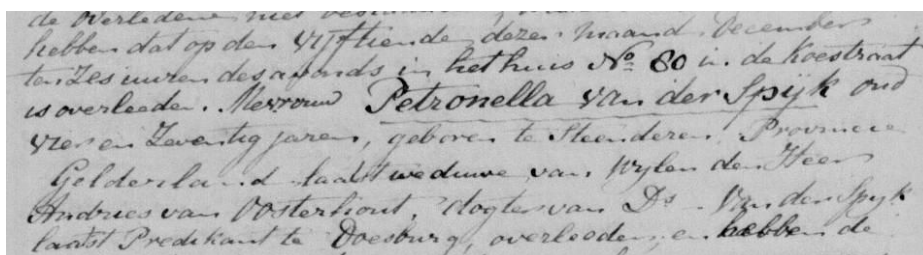
Afb. 12 31 maart 1737, Inschrijving eerste huwelijk van Adriana van Capel, j.d. tot Leerdam, met David Boogaard, j.m. alhier (is Utrecht).

2) Andries van Oosterhout, tr. (2) onbekend waar, wanneer, Elizabeth Lasier (Lesier), overl. Sch. 21 aug 1792 (afb. 13).²⁹



Afb. 13 Gaarders, Begraven: '21 (augustus 1792) 'Vrouwe Elizabeth Lasier, huisvrouw van de Weled. Gestrenge Heer Andries van Oosterhout, oud Burgemeester en Oud Raad in de Vroedschap dezer stad f. 30.0.0'

3) Andries van Oosterhout, otr./tr. (3) onbekend waar, tussen aug. 1792 en mei 1794, Petronella van der Spijk, geb. Steenderen in Gelderland omstreeks 1741, dochter van Ds. Van der Spijk, laatst predikant te Doesburg, overl. Schoonhoven 15 dec 1815, oud 74 jaar (akte 55) in huis nr. 80 Koestraat (afb. 14). Zij testeren mutueel, eerste maal Schoonhoven 15 mei 1794,³⁰ en tweede maal 26 feb. 1807.³¹ In zijn testament van 1794 geen woord over zijn zilversmidsbedrijf, noch over opvolger(s).³² Kennelijk was hij al voor 15 mei 1794 gestopt als zilversmid.



Afb. 14 Detail BS-akte nr., 55, 15 dec. 1815, overlijden van Mevrouw Petronella van der Spijk, weduwe van den Heer Andries van Oosterhout. Aangever Justus Johannes van Oosterhout, 60 jaar, ... een aangehuwde zoon van de overledene ...

²⁸ HUA. DTB Trouwen Utrecht, NL-UtHUA_0711_00_00103_000_000101 (ger. 5 juni 2026)

²⁹ DTB Sch. nr. 5; Ga. Sch. 1:III 1775-1793, fol. 177.

³⁰ CPM, NOS 7259 Andries van Oosterhout, 15-5-1794 nr. 564.

³¹ CPM, NOS 7262 Andries van Oosterhout, 26-2-1807.

³² Dirk van Oosterhout, genoemd in Begeer 1981 (G 137) is zeker niet zijn broer.

Herdatering van de jaarletters van zijn werk, dozen met een ‘O’ in *Begeer* 1981

Aangezien het teken ‘O’ van Andries van Oosterhout gebruikt werd van 27 januari 1747 tot 8 februari 1767, kunnen de jaarletters op de voorwerpen slechts uit de reeksen tussen deze data stammen. Dit leidt tot een herdatering van deze voorwerpen; zie Tabel 1.

Collectie	coll. nr. (Begeer)	Mt.	datering	eerder meester	wordt	nu meester
Begeer/Rijks Asd	18, tabaksdoos	O	T, 1769	Versteen/onb.	T, 1748	A.v. Oosterhout
Begeer/particulier	16, snuifdoos	O	W, 1771	Versteen	W, 1750	A.v. Oosterhout
Ravestein	22, snuifdoos	O	O, 1787	Versteen	O, 1764	A.v. Oosterhout
Davis Collectie	tabaksdoos, 27	O	? 1754	Versteen	? 1754	A.v. Oosterhout

Tabel 1 Vier dozen met meesterteken ‘O’ nu toegeschreven aan Andries van Oosterhout, met datering van de in de teksten vermelde jaarletter (kolom ‘datering’) en herdatering na toeschrijving aan Andries van Oosterhout (kolom ‘wordt’).

De modellen met gewijzigde jaren van vervaardiging zijn getoetst aan hetgeen het standaardwerk van Wttewaall voor deze modellen opgeeft. Nr. 18, zilveren snuifdoos T=1769, nu geworden 1748 (Wttewaall 270: ‘model vanaf 1730 tot 1830’). Nr. 16, zilveren snuifdoos W=1771, nu geworden 1750 (Wttewaall 270: ‘model vanaf 1730 tot 1830’). Nr. 22, zilveren snuifdoos O=1787 nu geworden 1764 (Wttewaall 268-269: ‘model vanaf 1690-1760’).³³ Concluderend, de standaard literatuur staat de verandering van de jaren van vervaardiging en van de betreffende meester, Andries van Oosterhout, niet in de weg.

Andries van Oosterhout: lid van de stedelijke elite van Schoonhoven

Van 1975 tot 2001 werd onder regie van de Universiteit Leiden, binnen de faculteit Letteren, een onderzoek uitgevoerd door de ‘Werkgroep Nederlandse Elites’.³⁴ Het ging daarbij om de ambten die het patriciaat en regenten (de bestuurselite en politieke ruggengraat van de Republiek) bekleedden in de kleinere Hollandse steden en de rol van familiebetrekkingen in het sociale leven van dat patriciaat. Piet Muilwijk (1921-1994) verrichtte dit onderzoek in Schoonhoven voor de genoemde Werkgroep. ‘De Elite van Schoonhoven’ werd echter nooit gepubliceerd; wel de elitestudies van andere steden. De gegevens zijn per elitair persoon verzameld op een ‘Eliteonderzoek Basisformulier’, in dit geval Schoonhoven (CPM EBaS).³⁵

Dit onderzoek naar Andries van Oosterhout had niet kunnen plaats vinden zonder dit deel van de grote historische nalatenschap van Piet Muilwijk als gids. Andries van Oosterhout (1724-1811) werd door Piet Muilwijk terecht in zijn onderzoek opgenomen. Andries van Oosterhout hoort bij de stedelijke elite van Schoonhoven, zoals ook in dit artikel blijkt en onderstreept wordt.



Afb. 15 Zegels, links, wapen van Andries van Oosterhout (OAS 156, 4 nov 1779). Rechts, zoon Justus Johannes van Oosterhout (OAS 156, 3 nov 1781).

Schild: een lage keper beladen met vijf vijfblaadjes, vergezeld van drie wassenaars. Half gewende traliehelm, met uitkomend een gesloten vlucht.

Foto's RKa.

³³ B.W.G. Wttewaall, *Nederlands klein zilver en schepwerk 1650-1880* (2; Abcoude 1994).

³⁴ Werkgroep Elites, 1981- na 1989, destijds secretariaat Doelensteeg 16, 2311 VL, Leiden.

³⁵ Een ongekende schat aan genealogische en biografische aantekeningen in een kleine honderd dossiers van nagenoeg elke elitefamilie van Schoonhoven ligt per familienaam geordend in het archief te wachten op publicatie of nader onderzoek. Voor Schoonhoven werkte Piet Muilwijk hier aan mee en zijn archief en ongepubliceerde werk hieromtrent is anno 2026 aanwezig in het SAMH te Gouda: Collectie Piet Muilwijk, Elite onderzoek Schoonhoven, Basisformulier(en) CPM EBaS.

Conclusie

Andries van Oosterhout gebruikte vanaf 14 februari 1747 het meesterteken “O”; na 8 februari 1767 op gezag van de Generaal Meester van de Munt, als meesterteken een kroon.

Door persoonsverwisselingen met tijd- en naamgenoten moet zijn gepubliceerde biografie in *Begeer 1981* vrijwel compleet herzien worden. Via de naam van zijn eerste echtgenote, Adriana van Capel (geen familierelatie met Evert van Kapel gevonden), viel zijn identiteit telkens vast te stellen. Ook wanneer hij zichzelf ‘Andreas’ noemde; hij is dezelfde persoon. Ook zijn werk met de “O” is steeds verward als werk van Jan Versteen; oorzaak onbekend.

In de terminologie van onderzoeken in de Zilver Histograaf was hij een solitair: geen vader noch een zoon in het vak van de Zilverstad, en ook geen broer. Zijn leermeester is tot nu toe onbekend gebleven. ‘De Proef’ deed hij bij deken Abraham van Vlissingen. Hij heeft circa 45 jaar als zilversmid gewerkt; een vermelding als goudsmid is niet aangetroffen.

In Schoonhovense kringen werd hij na 1757 telkens met zijn bestuurlijke functies als stadsbestuurder aangeduid; in Utrecht werd hij in de archivalia steeds als ‘meester-zilversmid’ gevonden. Het is echter bewezen dezelfde persoon en hij behoorde zeker na 1757 door zijn functies tot de stedelijke elite van Schoonhoven.

Begeer 2.0: de Biografie van Andries van Oosterhout,³⁶

G 136 OOSTERHOUT, Andries van, (in Utrechtse kringen genaamd ‘Andreas’) Z

Geb. en Ged.: Schoonhoven 4 juli 1724

Ouders: Michiel (van) Oosterhout en Neeltje Hage

Beg.: 27 januari 1747. Gest.: na 1791, voor 15 mei 1794

Geh. (1): otr./tr. Utrecht, Schoonhoven 27, 28 oktober/14 november 1746 Utrecht ‘in Den Dom’, Adriana van Capel, geb. Leerdam, wed. David van den Bogert, begr. Sch. 15 dec. 1788

Geh. (2): onbekend waar, na 1788, Elizabeth Lasier (Lesier), overl. Sch. 21 aug. 1792

Geh. (3): otr./tr. (3) onbekend waar, tussen aug. 1792 en mei 1794, Petronella van der Spijk, geb. Steenderen in Gelderland omstreeks 1741, dochter van Ds. Van der Spijk, laatst predikant te Doesburg, overl. Schoonhoven 15 dec. 1815

Overl: Schoonhoven 21 mei 1811

Bijzh.: Gildefuncties: deken 20 november 1765, 28 nov.’68, 26 nov.’71, 30 nov.’77, 30 nov.’81 en 30 nov. ‘85

Stadsbestuurder: 16 mei 1757 ‘electeur’ (dat is voor het leven), 11 november 1757 schepen, 7 oktober 1758 Raad in de Vroedschap, 1760 benoemd als Tresorier van de stad, 11 november 1762 Burgemeester van Schoonhoven.

Bestuurlijke andere functies: 1762 Ontvanger van de Grafelijkheids Tol in Schoonhoven met benoeming door de Staten van Holland; 1761 Rendant (voorzitter) van het bestuur van het Weeshuis, tot 31 december 1787; keerde hier terug in 1795/’96 tot en met 1805 als Adjunct in dit bestuur (bestuurslid). Op 17 december 1787 werd hij uit al zijn functies gezet; hij had patriotse sympathieën. Hij werd hierin hersteld per 20 januari 1795. Op 26 februari 1807 benoemd tot Commies van ‘sLands Magazijn.

Als leerjongens werkten bij hem: Jan Herman STERZENBACH vanaf 1780 (f. 6.0.0), Cornelis HEERENS vanaf 1784 (f. 6.0.0) en Bastiaan de VOS vanaf 1787 (f. 6.0.0). Bastiaan de Vos wordt in 1799 gepoorterd in Gouda en daar vermeld als werkmeester.³⁷ Kennelijk heeft Bastiaan zijn leertijd van vier jaar bij Van Oosterhout volbracht; dat is dan tot in 1791.

MTG: Begeer nr. 54 “O” van 27 januari 1747 tot 8 februari 1767, Begeer nr. 154 van 8 februari 1767 een kroontje. Met dit laatste meesterteken moet hij zeker gewerkt hebben tot in 1791 toen zijn leerling Bastiaan de Vos zijn leertijd volbracht.

³⁶ Onderdelen en volgorde naar *Begeer 1981*, nr. G136.

³⁷ N. Schadee, e.a. *Gouds Zilver. Werk van Goudse zilversmeden (tot 1813)* (Gouda 1980) 11, meesterteken DV.

Waarborg Schoonhoven in 1911. Een B met drie punten

Peter van Oel

An het internationale forum WWW.925-1000.com werd onlangs een zilveren theebus van Herbert Hooijkaas aangeboden voor onderzoek van de jaarletter (afb. 1): een B met drie punten (afb. 5). Waarom drie punten ?

Onderscheid moet er zijn

De Essayeur van het Waarborgkantoor was verantwoordelijk voor het bepalen van het gehalte van edelmetalen voorwerpen. De Controleur was verantwoordelijk voor de uiteindelijke stempeling van de goedgekeurde voorwerpen -inclusief betaalde waarborgbelasting.¹ Daarom werd zowel bij de komst van een nieuwe essayeur als bij de komst van een nieuwe controleur een kleine toevoeging aan de jaarletter gedaan. Met die toevoeging werd er onderscheid gemaakt tussen de perioden van de verantwoordelijken en de verantwoordelijkheden.



Afb. 1
Theebus, gehaltemerk en meesterteken,
Vennootschap H. Hooijkaas,
HH met schreven in rechthoek,
1 januari 1911-februari 1933
(zie P. van Oel, 'Meesterteken HH,
van Hartman of Hooijkaas?'
Zilver Histograaf Schoonhoven 4 (2024)
43-52, ald. 50).
Gehalteteken 834/000, gaande leeuw.

Fotocollectie Peter van Oel,
Forum 925-1000.



Afb. 2 Berichten Schoonhovense Courant, 1911.

1911: Een komen en gaan bij de Waarborg te Schoonhoven

Bij de aanvang van het nieuwe jaar 1911 was G.F.C. baron van Till de Controleur van Schoonhoven. De Essayeur was op dat moment nog W.C. Mauve. Voor beiden gloorde een overplaatsing en misschien ook promotie. Van Till vertrok naar Utrecht en Mauve werd benoemd in 's-Hertogenbosch (afb. 2).

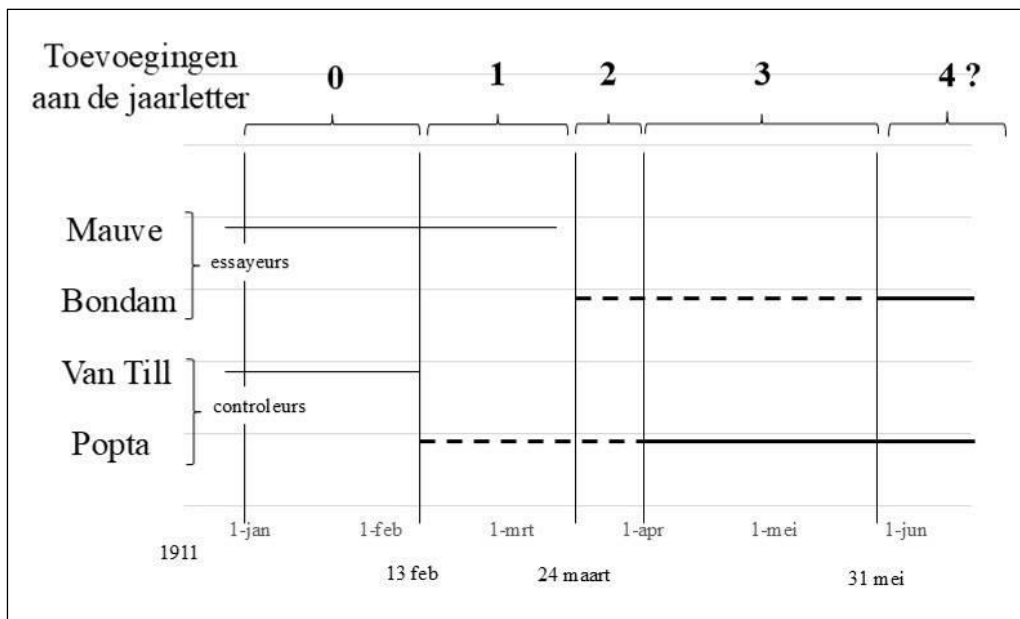
Op 13 februari 1911 verscheen M.G.S. Popta als nieuwe Controleur titulair in Schoonhoven. Op 24 maart 1911 maakte D.A.J.A. Bondam zijn opwachting als nieuwe Essayeur titulair (afb. 3). Echter, hun officiële aanstellingen lieten nog even op zich wachten. Popta kreeg die op 30 maart 1911 en Bondam pas op 31 mei 1911.

Achtereenvolgens waren in den loop der jaren te Schoonhoven werkzaam als controleurs de heeren H. J. Gouche (29 April 1837), H. J. W. Vrijdag (27 Augustus 1842), P. van Steenberg (21 Mei 1876), S. L. M. Popta (26 Juli 1878), I. D. Houtman (19 October 1885), A. M. J. Moussault (17 Juni 1889), R. J. de Ruiter (5 Juni 1901), G. F. C. baron van Till (1 Mei 1906) en M. P. S. Popta (13 Februari 1911), welke laatste thans nog aan het kantoor werkzaam is.

Als essayeurs waren aan het kantoor verbonden de heeren H. W. van Riel (29 April 1837), J. Vreede (1 April 1854), J. F. Lameer (22 Juli 1871), R. van Calcar (24 Maart 1880), R. J. de Ruiter (15 Juli 1900), C. Huygens (19 Juli 1901); C. Mauve (5 December 1903), D. A. J. A. Bondam (24 Maart 1911) en de tegenwoordige titularis de heer J. P. v. d. Berg (24 April 1912).

Een zes en dertig-tal compiezen-stempelaars voorzag in de afgelopen vijf en zeventig jaar de voorwerpen van Schoonhovens fabrikaat van de waarborg- en belastingstempels.

Afb. 3 Overzicht van de Controleurs en Essayeurs met hun datum van aantreden te Schoonhoven, van 1837 tot en met 1912. Detail uit de Schoonhovensche Courant, 10 augustus 1912 p. 2, kol. 1.



Afb. 4 Grafisch overzicht van de perioden dat de essayeurs en controleurs van de Waarborg in Schoonhoven werkzaam waren als titulair en als officieel aangestelde functionaris. Met de noodzakelijke respectievelijke toevoegingen aan de jaarletter B ter onderscheid van de verantwoordelijken. Grafiek met dank aan Rene Kappers.

De titulaire praktijk en de officiële aanstellingen

Waarborgkantoor Schoonhoven draaide dus pas vanaf 31 mei 1911 met de officieel aangestelde functionarissen voor het keuren: Controleur Popta en Essayeur Bondam. Dat bleef zo in de rest van het jaar 1911.

Periode in 1911	toevoeging	Essayeur	Controleur
1 jan tot 13 feb	0	Mauve	Van Till
13 feb tot 24 maart	1	Mauve	Popta (titulair)
24 maart tot 31 maart	2	Bondam (titulair)	Popta (titulair)
1 april tot 31 mei	3	Bondam (titulair)	Popta
Na 31 mei	4	Bondam	Popta

Tabel 1. De perioden waarin de verschillende essayeurs en controleurs van het Waarborgkantoor Schoonhoven werkzaam waren als titulair en officieel aangestelde waarborgambtenaren.

Besluit

Door de verschillende datums van de komst van de functionarissen op het kantoor Schoonhoven met een voorlopige titulaire aanstellingen, en de later daarop volgende officiële benoemingen, ontstonden er verschillende perioden van verantwoordelijkheden die zichtbaar gemaakt moesten worden in de afgeslagen jaarletter. Inclusief de start vanaf 1 januari, werden het daardoor vijf te onderscheiden perioden (afb. 4 en tabel 1). Bij aanvang van het jaar 1911 werd de ‘kale’ letter B geslagen; daarna volgden successievelijk de toevoegingen van punten bij de B. Op de theebus staat de jaarletter B met drie punten (afb. 5): 1 april tot 31 mei, de periode met Essayeur-titulair Bondam en Controleur Popta in functie. Theoretisch kan er voor 1911 ooit nog een jaarletter B gevonden worden met een vierde punt als toevoeging.



Afb. 5 De jaarletter B (=1911) op de zilveren theebus van H. Hooijkaas. Met drie toegevoegde punten: één in het centrum van het bovendee van de B, de andere twee boven elkaar in de linker marge. Fotocollectie Peter van Oel.

¹ C.B. van Dongen, ‘De organisatie van het Waarborgkantoor’, in: *De Rijkswaarborgwet van 19 Brumaire 6e jaar in Nederland, 9 November 1797 tot 1 Januari 1853* (Rotterdam 1994)31-34; R. Kappers, ‘Waarborgkantoor Schoonhoven 1927. Een jaarletter R met een punt’, *Zilver Histograaf Schoonhoven* 3 (2023) 97. In dat artikel werd de Controleur nog niet genoemd

Hoeveel werden door hun vader opgeleid?

Zilverstad en vakmanschap

Rene Kappers

Tot de komst in 1862 van de ‘Nijverheidsvereniging van goud- en zilversmeden in Schoonhoven’ met georganiseerd tekenonderwijs, en vanaf 1896 in ‘de Vakschool’ (afb. 1),¹ werden goud- en zilversmeden eeuwenlang opgeleid ‘aan de stavelij’ in een werkplaats. Dat gebeurde tot 1807 in gildeverband. Volgens de huidige Schoonhovense lokale *oral history* leerde iedereen toen het vak niet op school maar ‘van je vader’.

Voor Schoonhoven kennen we maar één periode (1778-1798) met een opgave van leerlingen waarbij systematisch de leermeesters genoemd worden plus het betaalde bedrag. Het Gildeboekje en de Weeshuisrekeningen bevatten nog enkele toevalsvondsten. Dit samen geeft ons een klein inzicht hoeveel leerlingen er waren, en wie hun leermeesters waren.²



Afb. 1 Het lokaal ‘zilversmeden’ in de Vakschool Schoonhoven. Links achterin leraar F.A. Hoogendijk.

Foto C.J. Vredenburg jr., omstreeks 1920. Bew. RKA.

De regelgeving: het plakkaat van 1503 ook geldig in Schoonhoven

Voor Holland, Zeeland en Westfriesland stonden voorschriften voor opleiden in het goud- en zilversvak sinds 1501 en 1503 in het ‘Placaet’ van Philips de Schone dat geldig was voor de goudsmidsgilden in de steden van Holland, Zeeland en Westfriesland. De betreffende steden werden bij name genoemd.³ Schoonhoven werd daar niet expliciet genoemd en voegde zich pas in

¹ M. van Baarsel, *Een eeuw Vakschool. Geschiedenis van de vakschool voor goud- en zilversmeden en horlogemakers in Schoonhoven* (Schoonhoven 1995); R. Kappers, ‘Tekononderwijs vóór 1896 op initiatief van de Nijverheidsvereniging voor goud- en zilversmeden in Schoonhoven’, *De Stavelij Jaarboek* (2003) 61-68.

² R. Kappers, ‘Leerjongens van Schoonhovense goud- en zilversmeden, 1680-1798’, *Ons Voorgeslacht* 662 (2014) 33-39. Versie 1.2 (verbeterd) www.Zilverhistograaf.nl, Zilver Schatkamer, nr. 1020.

³ Plakkaat Philips de Schone, Mechelen 2 feb. 1503 (paastijl 1502); Druk, C. Cau (bijeengebracht door), *Groot Placaet Boeck* (Den Haag, 1568); A.J. Servaas van Rooyen, ‘Het goud- en zilversmidsgilde te Schoonhoven’, *De Navorscher*, 64 (1915) 192-204, 282-292. Deze transcripties bevatten omissies. De nummering van de artikelen blijkt niet in alle stedelijke manuscripten of lokale drukken hetzelfde. De originele oorkonde uit 1503 (die we nog steeds niet kennen!) bevat -concluderend uit de bekende afschriften plus de gecollationeerde druk van het Placaet van 1501- geen nummering. Dat was toen nog niet gebruikelijk; R. Kappers, ‘Leerjongens van Schoonhovense goud- en zilversmeden, 1680-1798’, *Ons Voorgeslacht* 69 (2014) 33-39. De genoemde steden zijn Dordrecht, Haarlem, Delft, Leiden, Gouda, Den Haag. Het Placaet van 1503 was een verbetering van het Placaet van Philips de Schone, Brussel 8 oct. 1501, wegens ‘twist ende geschil’ met de generaal keurmeester over Holland, Zeeland en (West-) Vriesland, meester Ingel de Luwere.

1629 formeel daarbij. Aantoonbaar is dat de Schoonhovenaren zich echter al sinds 1503 gehouden voelden aan het Placaet. In 1690 verklaarden de gildestuurders namelijk dat het plakkaat voor hen hun gildebrieven was: ‘de gildebrieven bij Philips Eertshertog van Oostenrijk, Hertog van Bourgondyn ende Grave van Hollant op den 2 febr(uari) 1502 aen het voorsz(egde) gilde verleent’. Die verklaring kwam van de voormalige dekens Lucas van Velsen (64 jaar), Florianus van Milanen (45 jaar), Cornelis Groenevelt (43 jaar) en Johannes Melssert van Ranen (42 jaar) op verzoek van de toen vigerende deken Lucas Assenbergh en keurmeester Theophilus de Mars.⁴ Schoonhoven werd dus in 1503 zeer waarschijnlijk bij de steden begrepen door ‘ende andere’.

Een compleet officieel exemplaar van het plakkaat van 1503 zit als afschrift dan ook gevoegd bij de gildebrieven van 1629 in hun ‘Gildeboekje’ dat aan ons is overgeleverd.⁵

In de periode van 1503 tot 1629 waren goud- en zilversmeden al in ruime mate in Schoonhoven werkzaam.⁶ Ambachtslieden konden zoals bekend niet functioneren buiten een ‘gilde-organisatie’; dat was de hoeksteen van het sociaal-economisch leven van een stad.

Leerling	Voornaam	rekening	betaald	Nr.	Leermeester	voornaam leermeester
Berg, van den	Gerrit	1782	3.0.0.	G009	"bij zijn vader"	
Berg, van den	Gerrit	1778	6.0.0.	G009	Bergh sr., van den	Johannes
Berg, van den	Johannes Johannesz	1796	1.10.0.	G009	Bergh sr., van den	Johannes
Broere	Bartholomeus	1782	3.0.0.	G016	Broere	Arie
Duuren, van	Gerrit	1796	1.10.0.	G029	Duuren, van	Dirk
Geelen, van	Jacobus	1782	3.0.0.	G039	Geelen sr., van	Hendrik
Gelderen, van	Pieter	1780	6.0.0.	G045	Gelderen, van	Jan
Gelderen, van	Cornelis	1786	1.10.0.	G045	Gelderen, van	Jan
Groenevelt	Anthonie	1683		G052	Groenevelt, sr.	Cornelis
Hooren, van	Daneijel	1683		G065	Hooren, van	Chorstaen
Keppel	Corstiaan	1779	3.0.0.	G074	Keppel	Johannes Pieter
Kleijn	Bartholomeus	1784	3.0.0.	G078	Kleyn	Jan
Kooiman	Adrianus	1792	3.0.0.	G087	Kooiman	Andries Graves
Kooiman	Cornelis Van Dam	1794	3.0.0.	G087	Kooiman	Andries Graves
Kuijlenburg	Jan	1796	1.10.0.	G099	Kuijlenburg	Adrianus
Kuijpers	Adrianus Cornelisz	1788	3.0.0.	G104	Kuijpers	Cornelis Adriaansz
Kuijpers	Filippus	1779	6.0.0.	G104	Kuijpers	Cornelis Adriaansz
Rozenburg	Cornelis	1779	6.0.0.	G147	Roozenburg	Jan
Swaantjes	Willem Daniel	1795	1.10.0.	G173	Swaantjes	Gerrit
Tichelman	Gerrit	1786	1.10.0.	G177	Tichelman	Bartholomeus
Vlierden, van	Anthonie	1794	1.10.0.	G189a	Vlierden, van	de wed.

Tabel 1. Leerlingen en hun vaders als leermeester in de onderzochte bronnen, het Gildeboekje, het Rekeningenboek 1778-1798, en de Weeshuisrekeningen.

Leren volgens het plakkaat van 1503: eerste ‘landelijke’ voorschrift ooit, bleef 300 jaar geldig

Het plakkaat van Filips de Schone is het eerste ‘landelijke’ plakkaat dat (onder meer) het leren van het vak reguleert.⁷ Niet eerder was op ‘landelijk’ niveau iets dergelijks vertoond: een vak leren volgens gedetailleerde richtlijnen van de vorst. Afgezien van goud- en zilversmeden werden dit soort richtlijnen door een gildestuur uitgevaardigd en gesanctioneerd door het stadsbestuur.⁸

⁴ SAMH, Oud Archief Schoonhoven, (hierna OAS) Not. Arch inv.nr. 7205, 5 dec 1690.

⁵ ‘Gildeboekje’, zo betiteld door Servaas van Rooyen (1915) en in 1981 als betiteling overgenomen door Begeer e.a. *Zilversmeden van de stad Schoonhoven 1600-1900* (Schoonhoven 1981).

⁶ R. Kappers, ‘Wanneer werd Schoonhoven de Zilverstad?’, *Historisch tijdschrift voor de Krimpenerwaard* 39 (2015) 149-158, tabel 2.

⁷ Voor Utrecht volgde een dergelijk (stedelijk) voorschrift voor leren pas op 19 december 1597.

⁸ M. Prak, ‘Ambachtsgilden vroeger en nu’, in: E.S.A. Bloemen (red. voorz.) *NEHA Jaarboek voor economische*

In de landelijke plakaten werden in ruim 300 jaar daarna geen andere voorschriften voor het opleiden van goud- en zilversmeden gegeven. Pas in 1807 werd het Plakkaat van 1503 afgeschaft.⁹ In Schoonhoven werd intussen in 1692 het leergeld ‘bij de tijd gebracht’.

De ampliatio in Schoonhoven van 7 december 1692: zes gulden voor een leerjongen

Op 7 december 1692 vergaderde de Magistraat van Schoonhoven. Present waren de heren Cornelis Koen, burgemeester, en alle schepenen. Na het beslechten van onenigheid over de opvolging in het gildebestuur werden inzake tarieven nog twee besluiten genomen. Voortaan moest elke persoon die vrijmeester van het gilde wilde worden zijn proef doen en vijftig gulden betalen aan het gilde. En ten tweede, ‘Ende een leerjongen eerst op het ambacht ofte conste comende ses g(u)lden.’¹⁰

Het tarief voor een leerjongen uit het Placaet van 1503 wordt hier ‘bij de tijd gebracht’: van twee ‘once silver’ naar zes gulden. In de ampliatio wordt geen onderscheid in tarief gemaakt voor een gildebroederszoon of een ander. Dit onderscheid vinden we later echter wel in het Rekeningenboek. Een gildebroederszoon betaalt daar de helft. Onbekend is wanneer tot dit onderscheid besloten is.



Afb. 2 Links, Pieter Heerens met zijn zoon Jan Wernard aan de stavelij in hun werkplaats aan de Opweg 14, omstreeks 1921 (Foto Collectie Van de Lagemaat). Rechts, Gerardus Antonius van Engelen met zijn zoon Johannes Antonius in hun werkplaats Oude Haven 8, omstreeks 1926 (Foto Collectie mw. Van der Pauw. Beide foto's bew. RKa..

De Schoonhovense Magistraatskeur (1774) en de Vroedschapsgildewet (1786)

Ten aanzien van het leren zelf werd bij de invoering van deze voorschriften niets veranderd. Wel werden de kosten aangepast voor het doen van de meesterproef na het einde van de

bedrijfs- en techniekgeschiedenis 57 (Amsterdam 1994) 10-33; P. Lourens, J. Lucassen ‘Ambachts-gilden binnen een handelskapitalistische stad: aanzetten voor een analyse van Amsterdam rond 1700’ in: Bloemen, *NEHA Jaarboek* 61 (1998) 121-162.

⁹ jaar 1551, 1606, 1610, 1661, 1663, 1728, 1733, 1800, 1807, 1810/11. In: Cau, *Groot placaet-boeck vervattende placaten, ordonnantien ende edicten, etc.*, negen delen, uitgegeven sinds 1658 en één register uit 1797. Digitaal, Bibliotheek Universiteit Utrecht: <http://objects.library.uu.nl/reader/index.php?obj=1874-44882>

Register 1797:

https://www.google.nl/books/edition/Groot_Placaet_Boek_vervattende_de_Placat/J4NfAAAAcAAJ

¹⁰ OAS 23, fol. 57.

leerperiode. En in 1774 werd de plaats van geboorte bevoorreed en in 1786 de plaats waar iemand het vak geleerd had. Vreemdelingen moesten in beide gevallen meer betalen.¹¹



*Afb. 3
In de 21ste eeuw:
kun je ook bij je moeder
het vak leren aan de stavelij.*

*Marjon Kappers, goudmid,
Edelsmederij MK Schoonhoven.
Erkend leerbedrijf,
en
Liv Münzer,
4de jaar goudsmiden,
Vakschool Schoonhoven 2026.*

Van vader op zoon, maar hoeveel werden door hun vader opgeleid?

Van de drie gevonden bronnen vermeldt alleen het Rekeningenboek van het gilde telkens de leerling plus de leermeester en de betaling. De leerlingen-leermeester relaties werden ingeschreven van aanvang 1 dec. 1778 tot en met het einde van het Rekeningenboek 30 nov. 1798.¹²

In het Gildeboek(je) staan nog twee vader-zoon relaties vermeld: in 1683, de vaders en zoons Groeneveld en Van Hooren, zonder betalingen. Plus nog vijf leerling-leermeester vermeldingen (niet vader-zoon), ook zonder betalingen. In totaal in het Gildeboek(je) zeven leerling-leermeester vermeldingen zonder betalingen.

Vrijwel altijd is de relatie vader-zoon duidelijk door de vermeldingen in 'Begeer 1981'; de 'Gxx' nummers in tabel 1, kolom 'Nr.' verwijzen naar die publicatie.¹³ In twee gevallen was extra genealogisch onderzoek nodig: vader en zoon Groeneveld, en vader en zoon Kuijpers.¹⁴

De praktijk in de 20ste eeuw was nog steeds 'bij je vader aan de stavelij' (afb. 2). In de 21ste eeuw kan het ook bij je moeder (afb. 3).

Conclusie: slechts 15% was officieel leerling van zijn vader

In de onderzochte perioden zijn 176 leerlingen gevonden. Hiervan werden in 137 (100 %) gevallen de namen van leerlingen en van leermeesters in combinatie vermeld. In 21 (15 %) gevallen was het een vader-zoon relatie. Een leerling werd dus slechts zelden officieel vier jaar door zijn vader opgeleid tot meester. Meestal, 116 maal (85 %), werd een leerling door een ander dan zijn vader opgeleid in de onderzochte perioden (1680-89, 1746, 1778-1798).

Van alle 176 (100%) gevonden leerlingen weten we van 39 (22%) leerlingen niet door wie ze zijn opgeleid. Maar wel altijd in Schoonhoven.

De opleidingsclausule in het plakkaat van 1503 heeft in Holland, Zeeland en Westfriesland ongewijzigd 304 jaar stand gehouden tot de komst van de Wet Koninkrijk Holland in 1807.

¹¹ R. Kappers, *Schoonhoven: Keurkamers en regels 1705-1809. De Gildekeurkamer, de Keurkamer van het Koninkrijk Holland van goud- en zilversmeden en hun regelgeving, Zilvercahier 6.3* (Schoonhoven 2004/2024) 28-38, digitaal www.zilverhistograaf.nl, Zilver Schatkamer nr. 290.

¹² OAS 2546, Rekeningenboek Goud- en Zilversmidsgilde, 1778-1798. Digitaal www.Onsvoorgeslacht.nl

¹³ S.A.C Begeer, e.a., *Zilversmeden van de stad Schoonhoven 1600-1900* (Schoonhoven 1981). Digitaal: website Zilver Histograaf Schoonhoven, Zilver Schatkamer, nr. 1626.

¹⁴ SAMH, Collectie Muijlwijk, Manuscript Eliteonderzoek, EBaS-formulier Groeneveld; idem, idem Kuijpers: CPM NOS 7256 fol 389 15-10-1785.

De familie Lensen in Schoonhoven (2)

Genealogie

Geneagram [klik hier](#)

Wil Lensen

Inleiding

Zoals in de vorige editie van de Zilver Histograaf werd beschreven liggen de roots van de Schoonhovense familie Lensen in het (tegenwoordig) Belgische plaatsje Leut.¹ In het begin van de 19de eeuw kwam Franciscus Lensen in Schoonhoven terecht en zou de stamvader worden van de familie Lensen in Schoonhoven.

In dit deel wordt beschreven hoe de familie Lensen zich in Schoonhoven heeft ontwikkeld en met name welke goud- en zilversmeden deze heeft voortgebracht, waardoor ook hun onderlinge familierelatie duidelijk wordt.

Omdat de stamvader Franciscus een natuurlijke zoon was², krijgt hij in deze deelgenealogie het generatienummer I. Het artikel eindigt met de vijfde generatie: de laatste twee edelsmeden die de familie Lensen in Schoonhoven heeft voortgebracht.

Generatie I

I – Franciscus Lensen, gedoopt 11 september 1788, overleden

28 augustus 1851.

Franciscus Lensen, zn. van Maria Gertrudis Lensen, geb. te Leut, ged. te Leut op 11 sep 1788, ovl. te Schoonhoven op 28 aug 1851, tr. te Schoonhoven op 30 dec 1821 met Hendrica Sieters, dr. van Gijsbert Sieters en (Maria) Elisabeth van den Engh, geb. te Zevender, geb. te Cabauw op 31 mrt 1786, ovl. te Schoonhoven op 4 apr 1857.

Uit dit huwelijk:

1. Louwrens Lensen, geb. te Schoonhoven op 31 jan 1822,), ovl. te Schoonhoven op 1 mrt 1899, begr. te Schoonhoven op 4 mrt 1899, tr. te Schoonhoven op 21 jun 1860 met Catherina Maria Everling, dr. van Dirk (Hendrik) Everling, pijpmakersknecht, en Susanna Nobel, geb. te Gouda op 24 feb 1826, ovl. te Schoonhoven op 3 feb 1900, begr. te Schoonhoven op 6 feb 1900, (Catherina Maria tr. (1) te Schoonhoven op 23 dec 1852 met Cornelis Groenendaal, zn. van Matthijs Groenendaal en Catharina van Schaik).

Louwrens was net als zijn vader mandenmaker. Het echtpaar had 6 kinderen en ook verder nageslacht, maar daar zijn geen goud- of zilversmeden uit voortgekomen.

2. Teunis Lensen, geb. te Schoonhoven op 13 jan 1823, ovl. te Schoonhoven op 13 apr 1896, volgt IIa.

¹ Zie De Zilver Histograaf, jg. 5, nr. 2, juni 2025, pag. 37 ev.

² Natuurlijk betekent dat hij niet geboren is uit een wettig huwelijk; bovendien is zijn vader onbekend.

3. Adrianus Lensen, geb. te Schoonhoven op 21 sep 1824, ovl. te Schoonhoven op 11 mei 1912, volgt IIb.
4. Geertruij Lensen, geb. te Schoonhoven op 11 jun 1826, ovl. te Schoonhoven op 29 mrt 1912, begr. te Schoonhoven op 2 apr 1912, tr. (1) te Schoonhoven op 15 nov 1851 met Arnoldus Stekelenburg, zn. van Joannes Stekelenburg, goudsmid en Cornelia Hogenes, geb. te Schoonhoven op 21 aug 1824, verver, zilvermid, ovl. te Schoonhoven op 23 jun 1856, tr. (2) te Schoonhoven op 28 juli 1860 met Arnoldus Murk, zn. van Johannes Hendricus Murk, koperslager, en Johanna Catharina Soeters, geb. te Schoonhoven op 21 juli 1834, schoenmaker, ovl. te Schoonhoven op 23 okt 1886, begr. te Schoonhoven op 26 okt 1886.
5. Elisabeth Lensen, geb. te Schoonhoven op 3 dec 1828, ovl. te Schoonhoven op 20 aug 1829.

Frans werd op 11 september 1788 in Leut gedoopt als natuurlijke zoon van Geertruij Lensen.³ Hij trouwde op 30 december 1821 in Schoonhoven met Hendrikie Sieters (1796-1857) uit Zevender.

Volgens de gegevens van de Nationale Militie was zijn beroep mandenmaker,⁴ hetgeen in 1829, 1830, 1846 en 1851 nog wordt bevestigd. Maar in zijn huwelijksakte wordt als zijn beroep blekersknecht genoemd. In de geboorteakten van zijn kinderen wordt hij slechts als ‘arbeider’ aangeduid.⁵ Hij wordt ook een aantal keren als zakkendrager en korenmolenaarsknecht aangeduid.⁶ Zijn echtgenote Hendrikie was ten tijde van hun huwelijk dienstmeid.

In de brief waarin zijn moeder toestemming gaf voor zijn huwelijk staat dat Frans op dat moment woonachtig is in Haastrecht.⁷ Daar woonde zijn oom Casper Lensen (1763-1827), een jongere broer van zijn moeder. Maar...

Bij het huwelijk op 18 december 1816 in Gouda van zijn neef Antonius Lensen⁸ met Willemijntje van Vliet was Frans als getuige aanwezig. Maar om onbekende redenen noemde hij zichzelf daar Frans Willems! Hij was op dat moment blekersknecht en blijkbaar al vóór 1816 woonachtig in Schoonhoven!⁹

³ Zie *Zilver Histograaf Schoonhoven*, jg. 5, nr. 2, juni 2025, pag. 40.

⁴ Burgerlijke Stand Schoonhoven – huwelijksbijlagen 1821 (akte 19) (SAMH Gouda).

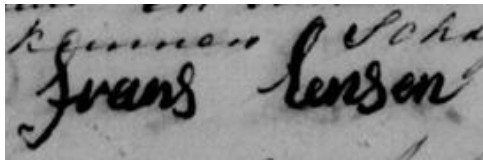
⁵ Burgerlijke Stand Schoonhoven – geboorteakten 1823 (akte 6), 1824 (akte 74), 1826 (akte 45) en 1828 (akte 107) (SAMH Gouda).

⁶ Volgens de Kadastrale Atlas Schoonhoven 1832, uitgeverij Matrijs 1994, stond er Schoonhoven in 1832 maar één korenmolen (zie p. 61), namelijk die op de kop van de Havenstraatse Wal (perceel C-413bis), genaamd De Hoop. Mogelijk dat Frans daar werkte; Burgerlijke Stand Schoonhoven – geboorteakten 1822 (akte 6) (SAMH Gouda).

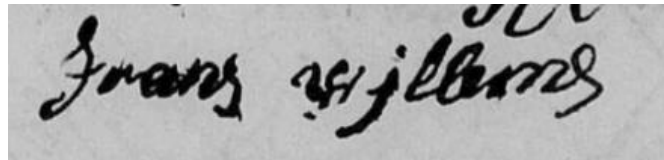
⁷ Burgerlijke Stand Schoonhoven – huwelijksbijlagen 1821 (akte 19) (SAMH Gouda).

⁸ Een zoon van zijn oom Casper Lensen uit Haastrecht.

⁹ “...Frans Willems, oud negenentwintig jaren, blekersknecht, wonende te Schoonhoven, neef der man, ...” (Burgerlijke Stand Gouda – huwelijksakten 1816 (akte 82) (SHMH Gouda)).



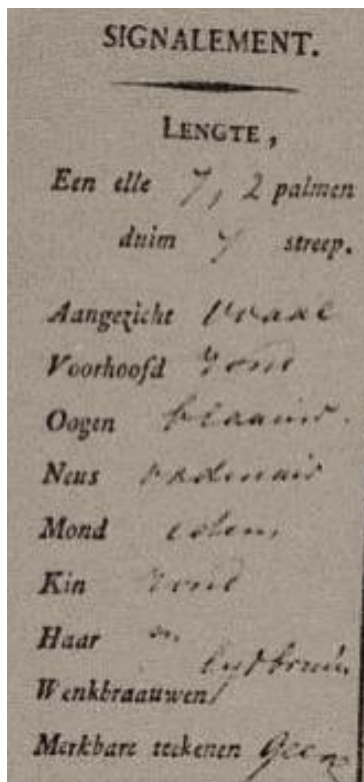
Figuur 1 - Handtekening van Frans Lensen onder zijn huwelijksakte (1821)



Figuur 2 - Handtekening van Frans Willems onder de huwelijksakte van zijn neef Antonius (1816)

Uit het huwelijk van Frans en Hendrikie werden 5 kinderen geboren: drie zonen en twee dochters. Alleen hun jongste zoon Janus werd goudsmid (zie I Ib); dochter Geertruij trouwde (eerste huwelijk) met een zilversmid.

Frans en Hendrikie woonden in Schoonhoven op verschillende plekken.¹⁰ Het gezin woonde in 1830 aan de Dijk.¹¹ In het bevolkingsregister (1850-1860) is het adres nog hetzelfde, al is de Dijk veranderd in de Nes¹².



Figuur 3 - Signalement van Frans Lensen volgens de Nationale Militie (1821)

Er bestaat geen afbeelding van Frans. Maar volgens het signalement voor de Nationale Militie was hij bijna 1,73 meter lang, had hij een ovaal aangezicht, een rond voorhoofd, blauwe ogen, een gewone ('ordinair') neus en mond, een ronde kin en waren zijn haar en wenkbrauwen lichtbruin (zie Figuur 3).

Volgens het patiëntendossier van een van hun kleinzonen zouden Frans en Hendrikie beiden epileptici zijn geweest. Verdere aanwijzingen daarvoor ontbreken echter.¹³

Frans overleed op 28 augustus 1851 in Schoonhoven. Zijn vrouw Hendrikie volgde hem op 4 april 1857 in het graf.

¹⁰ Als adressen worden in de aktes van de Burgerlijke Stand genoemd huis nr. 366 (1822), huis nr. 345 (1823), huis nr. 312 (1824) en huis nr. 498 (1826). Burgerlijke Stand Schoonhoven – geboorteakten 1822 (akte 6), 1823 (akte 6), 1824 (akte 74) en 1826 (akte 45) (SAMH Gouda). Volgens het bevolkingsregister Schoonhoven 1846-1850 (SAMH Gouda) in wijk A (huis nr. 73).

¹¹ Huis nr. 387 - Volkstellingregister Schoonhoven 1830 (SAMH Gouda).

¹² Het huisnummer is veranderd van 73 naar 83. Bevolkingsregister Schoonhoven 1851-1860 (SAMH Gouda).

¹³ Patiëntendossier van Frans Lensen (Patient nummer 1465 4de klasse, 'Coudewater', 1889, 's-Hertogenbosch.

Generatie II

IIa – Teunis Lensen, geboren 13 januari 1823, overleden

13 april 1896.

Teunis Lensen, zn. van Franciscus Lensen (I) en Hendrica Sieters, geb. te Schoonhoven op 13 jan 1823, ovl. te Schoonhoven op 13 apr 1896, begr. te Schoonhoven op 18 apr 1896, tr. te Schoonhoven op 18 apr 1846 met Pieterrella Flink, dr. van Johannes Flink, koopman, en Adriana Simmers, geb. te Schoonhoven op 15 apr 1824, ovl. te Schoonhoven op 21 mrt 1909, begr. te Schoonhoven op 26 mrt 1909.

Uit dit huwelijk:

1. Hendrieka (= Kaatje) Lensen, geb. te Schoonhoven op 5 nov 1846, ovl. te Schoonhoven op 23 apr 1920, begr. te Schoonhoven op 27 apr 1920, tr. te Schoonhoven op 15 juli 1868 met Cornelis (= Kees) Murk, zn. van Johannes Hendricus Murk, koperslager, en Johanna Catharina Soeters, geb. te Schoonhoven op 27 aug 1835, zilver smid, ovl. te Schoonhoven op 28 okt 1918.
2. Johannes Lensen, geb. te Schoonhoven op 5 jan 1849, ovl. te Schoonhoven op 16 juli 1918, volgt IIIa.
3. Franciscus Lensen, geb. te Schoonhoven op 30 jan 1851, koperslager, ovl. te Schoonhoven op 15 jun 1877.
4. Adriana Lensen, geb. te Schoonhoven op 21 apr 1853, ovl. te Schoonhoven op 19 feb 1938, volgt IIa.4.
5. Teunis Lensen, geb. te Schoonhoven op 28 okt 1855, ovl. te Schoonhoven op 25 juli 1856.
6. Teunis Lensen, geb. te Schoonhoven op 5 juli 1857, ovl. te Schoonhoven op 3 dec 1861.
7. Geertruida (= Truitje) Lensen, geb. te Schoonhoven op 18 dec 1859, ovl. te Schoonhoven op 5 feb 1939, tr. te Schoonhoven op 18 apr 1894 met Cornelius (= Cor/Kees) Deumers,¹⁴ zn. van Machiel/Michael Deumers, smid, koperslager, winkelbediende, en Johanna Maria Brouwer, geb. te Schoonhoven op 27 mrt 1871, meester zilver smid (meesterteken M1651),¹⁵ blikslager, koopman, ovl. te Schoonhoven op 1 feb 1926.
8. Teunis Lensen, geb. te Schoonhoven op 27 feb 1862, ovl. te Nieuw Lekkerland op 26 jun 1898, tr. te Jaarsveld op 2 feb 1894 met Lijsje de Groot, dr. van Arie Geertzn. de Groot, arbeider, en Jacoba Oskam, geb. te Jaarsveld op 5 sep 1864, ovl. te 's-Gravenhage op 17 mei 1949.

Teunis was na een militaire carrière vanaf 1893 postbode in Nieuw Lekkerland. Het echtpaar kreeg twee dochters, maar geen verder nageslacht.

¹⁴ Zie voor hun zoon Dirk Jacobus Deumers (1885-1961): de Zilver Histograaf jg. 2, nr. 3, sept. 2022 (pag. 79).

¹⁵ S.A.C. Begeer, I. Hak, L. Linhart-du Cloux, *Zilver smeden van de stad Schoonhoven 1600-1900* (Schoonhoven 1981), pag. 14.

9. Jan Lensen, geb. te Schoonhoven op 20 feb 1864, ovl. te Schoonhoven op 27 okt 1949, volgt IIIb.
10. Pieterella Maria Lensen, geb. te Schoonhoven op 11 apr 1866, ovl. te Schoonhoven op 12 juli 1866.
11. Jacob Lensen, geb. te Schoonhoven op 27 mei 1869, ovl. te Schoonhoven op 7 jan 1940, volgt IIIc.

Teunis was de tweede zoon van Frans Lensen (I) en Hendrikie Sieters. Van beroep was hij aanvankelijk schoenmaker (schoenlapper) en koopman ('inlands kramer'), maar vanaf circa 1860 was hij metselaar (opperman). In 1868 werd hij ook eenmaal mandenmaker genoemd. Hij trouwde in 1846 met Pietje Flink, die ten tijde van haar huwelijk ook 'inlands kraamster' was.

Uit het huwelijk werden elf kinderen geboren; van hun zonen werden er drie uiteindelijk zilversmid. De drie dochters trouwden elk met een zilversmid.

Het gezin woonde in de Nes,¹⁶ de Lange Weistraat,¹⁷ de Singel,¹⁸ en uiteindelijk weer in de Lange Weistraat.¹⁹



Figuur 4 - Teunis Lensen (II) en Pietje Flink (Foto: privé-bezit)

Heden namiddag omstreeks 5 uren
maakte de dood een einde aan het dierbaar
leven van mijn onvergetelijken Echtgenoot
TEUNIS LENSEN.

Hij stierf aan een langdurige slepende
ziekte, in den ouderdom van 73 jaren, van
welke ik er bijna 50 met hem vereenigd
mocht zijn in den genoegelijksten echt.

Uit aller naam,
Wed. T. LENSEN — FLINK.
Schoonhoven, 13 April 1896.

*Figuur 5 - Schoonhovensche Courant
15 april 1896 pag. 2 (SAMH)*

¹⁶ Huis A47 49, later A92 (Lange Weistraat A77 is doorgehaald) – Bevolkingsregister Schoonhoven 1851-1860, wijk A (SAMH Gouda).

¹⁷ Huis A157 200 – Bevolkingsregister Schoonhoven 1861-1880, wijk A (SAMH Gouda).

¹⁸ Huis B435 – Bevolkingsregister Schoonhoven 1861-1880, wijk A (SAMH Gouda).

¹⁹ Huis A228 – Bevolkingsregister Schoonhoven 1881-1890, wijk A (SAMH Gouda), later huis A247 – Bevolkingsregister Schoonhoven 1891-1900, wijk A (SAMH Gouda).

I Ib – Adrianus Lensen, geboren 21 september 1824, overleden 11 mei 1912.

Adrianus Lensen, zn. van Franciscus Lensen (I) en Hendrica Sieters, geb. te Schoonhoven op 21 sep 1824, ovl. te Schoonhoven op 11 mei 1912, tr. te Schoonhoven op 15 nov 1851 met Christina van den Bergh, dr. van Leonardus van den Bergh, zilversmid, en (Johanna) Catharina Gubbels, geb. te Schoonhoven op 12 feb 1830, ovl. te Schoonhoven op 26 dec 1904.

Uit dit huwelijk:

1. Hendrika Christina Lensen, geb. te Schoonhoven op 12 juni 1852, ovl. te Schoonhoven op 27 sep 1854.
2. Johanna Catharina Lensen, geb. te Schoonhoven op 22 okt 1853, ovl. te Schoonhoven op 4 jan 1854.
3. Leonardus Lensen, geb. te Schoonhoven op 16 mrt 1855, ovl. te Schoonhoven op 17 jan 1908, volgt III d.
4. Franciscus Lensen, geb. te Schoonhoven op 15 mei 1857, ovl. te Rosmalen op 22 sep 1900, volgt I Ib.4.
5. Johannes Leonardus Lensen, geb. te Schoonhoven op 2 sep 1859, ovl. te Schoonhoven op 2 aug 1860.
6. Adrianus Jacobus Lensen, geb. te Schoonhoven op 3 sep 1861, ovl. te Schoonhoven op 3 jan 1862.
7. Johannes Nicolaas Lensen, geb. te Schoonhoven op 6 dec 1862, ovl. te Schoonhoven op 2 feb 1865.
8. ? Lensen, geb. en ovl. te Schoonhoven op 7 juli 1871, (levenloos geboren dochter).

Janus was de derde en jongste zoon van Frans Lensen (I) en Hendrikie Sieters. Hij was de eerste goudsmid van de familie Lensen. Hij werkte vanaf 1861 meer dan 20 jaar bij E.E. Denekamp²⁰ en zonen (zie Figuur 6) in de Koestraat. Denekamp werkte daar met 2 knechten en 3 leerlingen²¹.

²⁰ Eliazer Ephraim Denekamp (1811-1887).

²¹ S.A.C. Begeer, I. Hak, L. Linhart-du Cloux, Zilvermeden van de stad Schoonhoven 1600-1900 (Schoonhoven 1981), pag. 115.

Hij was lid van de commissie van het ziekenfonds 'Tot Hulp in Lijden' van de Nijverheidsvereniging voor Goud- en Zilversmeden die in 1862 mede door E.E. Denekamp was opgericht.²²

Door deze breng ik openlijk mijn hartelijken dank aan mijne geachte patroons, de Heeren DENEKAMP, voor de vereerende onderscheiding, die ik op 2 Februari, ter herinnering aan mijn 20-jarigen arbeid op dezelfde fabriek, mocht ondervinden.

A. LENSEN.

Figuur 6 - Schoonhovensche Courant 6 februari 1881, pag. 2 (SAMH Gouda)

Hij trouwde in 1851 met Christina van den Bergh, dochter van een zilversmid (Leonardus van den Bergh), met wie hij meer dan 50 jaar getrouwd was.²³ Het echtpaar kreeg acht kinderen, waarvan er slechts twee de volwassen leeftijd bereikten. Beide zonen werden eveneens goud- of zilversmid (zie generatie III).

Een foto van Janus is er niet, maar volgens het signalement van de Nationale Militie was hij 1,633 m lang, had hij een vol aangezicht, een rond voorhoofd, grijze ogen, een dikke neus, een grote mond, een lange kin en bruine haren en wenkbrauwen. Bovendien had hij een "gaatje in de ooren".²⁴

Op den 15den November a. s. hopen onze beminde Ouders en Grootouders ADRIANUS LENSEN en CHRISTINA LENSEN, geb. VAN DEN BERGH, den dag te herdenken, waarop zij vóór **Vijftig Jaren** in het Huwelijk traden.

Hunne dankbare Kinderen en Kleinzoon.

Schoonhoven, 9 Nov. 1901.

Figuur 7 - Schoonhovensche Courant 9 november 1901, pag. 2 (SAMH Gouda)

Het gezin woonde aanvankelijk in bij de ouders van Christina aan de Havenstraatse Wal.²⁵ Eind 1852 verhuisden ze naar Oude Haven (Steeghaven).²⁶ Vervolgens werd het de Schapensteegh,²⁷ en daarna de Koestraat 195.²⁸

²² R. Kappers - . *De Nijverheidsvereniging van Goud- en Zilversmeden in Schoonhoven. Oprichting, doel en draagvlak. Bestuurders en eerste leden. Zivercahier nr. 3* (Schoonhoven 1997).

²³ Ook hun 25-jarig en 35-jarig huwelijk hebben de Schoonhovensche Courant gehaald (Schoonhovensche Courant 19 november 1876, pag. 2, respectievelijk 20 november 1886, pag. 2).

²⁴ Burgerlijke Stand Schoonhoven – huwelijksbijlagen 1851 (akte 31) (SAMH Gouda).

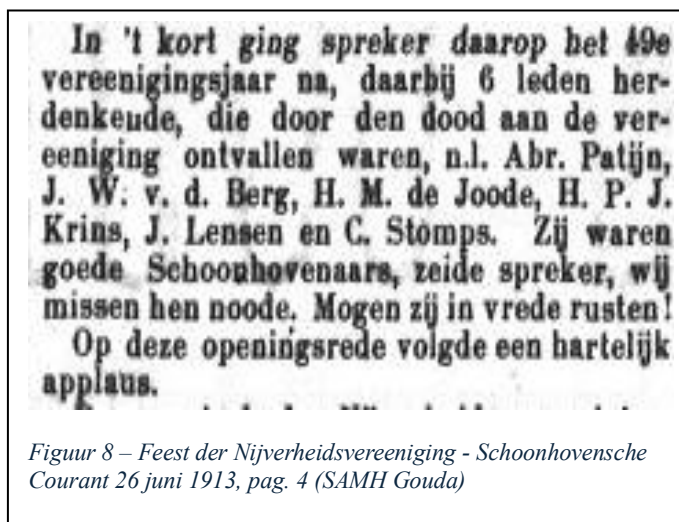
²⁵ Huis nr. 257 - Bevolkingsregister Schoonhoven (1851-1860, wijk B) (SAMH Gouda)

²⁶ Huis nr. 113 - Bevolkingsregister Schoonhoven (1851-1860, wijk B) (SAMH Gouda)

²⁷ Huis nr. 195 - Bevolkingsregister Schoonhoven (1861-1880, wijk B) (SAMH Gouda)

²⁸ Huis nr. ~~197~~ 195; Nes 68 is doorgehaald - Bevolkingsregister Schoonhoven (1860-1880, wijk B). B195 verandert later naar B202 resp. B173. (SAMH Gouda)

Christina overleed op 26 december 1904; Janus overleed op 11 mei 1912. Tijdens de vergadering naar aanleiding van het komende feest ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Nijverheidsvereniging werd onder anderen ook stil gestaan bij zijn overlijden (zie Figuur 8).



Figuur 8 – Feest der Nijverheidsvereniging - Schoonhovensche Courant 26 juni 1913, pag. 4 (SAMH Gouda)

Generatie III

IIIa – Johannes Lensen, geboren 5 januari 1849, overleden 16 juli 1918.

Johannes Lensen, zn. van Teunis Lensen (IIa) en Pieterella Flink, geb. te Schoonhoven op 5 jan 1849, ovl. te Schoonhoven op 16 juli 1918, tr. te Schoonhoven op 18 feb 1880 met Elisabeth van Sermondt, dr. van Petrus van Sermondt, kleermaker, arbeider, en Hendrica Maria Heinerman, geb. te Zaltbommel op 19 juni 1855, ovl. te Kampen op 25 juni 1933, begr. te Kampen op 29 juni 1933.

Uit dit huwelijk:

1. Pieterella (= Nelly) Lensen, geb. te Schoonhoven op 21 mrt 1880, naaister, ovl. te Kampen op 20 aug 1981, tr. te Kampen op 1 okt 1920 met Christiaan Johannes (= Chris) van Sermondt, zn. van Adrianus Christiaan van Sermondt, plaatwerker, ijzerdraaijer, sigarenwinkelier, en Lamberdina Gerlink, geb. te Ommen op 6 mrt 1882, plaatwerker, sigarenwinkelier, ovl. te Kampen op 31 okt 1945, (Christiaan Johannes was eerder gehuwd met Johanna Maria Schrijver.).
2. Henrica Maria Lensen, geb. te Schoonhoven op 6 dec 1881, ovl. te Schoonhoven op 24 apr 1882.
3. Petrus Henricus Lensen, geb. te Schoonhoven op 2 okt 1883, ovl. te Schoonhoven op 5 nov 1884.
4. Henrica Maria Lensen, geb. te Schoonhoven op 2 dec 1885, ovl. te Schoonhoven op 8 juni 1886.
5. Petrus Henricus Marinus Lensen, geb. te Schoonhoven op 17 mei 1887, ovl. te Schoonhoven op 26 nov 1888.

6. Johanna Henrica Elisabeth (= Anna) Lensen, geb. te Schoonhoven op 22 sep 1893, ovl. te Kampen op 31 mrt 1922.

Johan was de oudste zoon van Teunis Lensen (IIa) en Pietje Flink. Hij trouwde op 18 februari 1880 met Elisabeth Sermondt, met wie hij zes kinderen kreeg (waarvan er vier als kind zijn overleden). Bij de aangifte van de geboorte van hun kinderen trad zijn vader steeds op als getuige, omdat Johan blijkbaar niet kon schrijven (“de schrijfkunst niet geleerd”).²⁹

Na de bevalling van hun jongste kind is blijkbaar niet alles naar wens verlopen, getuige een dankbetuiging in de Schoonhovensche Courant (zie Figuur 10):

De Ondergeteekende brengt zijn hartelijken dank aan den WelEd. ZrGel. Heer Dr. J. A. GALLANDAT HUET voor de liefderijke en zorgvuldige behandeling aan zijn vrouw bewezen, waardoor zij naast God aan hem hare toenemende beterschap te danken heeft.

JOHANNES LENSEN.
Schoonhoven, 20 Oct. '93.

Figuur 10 - Schoonhovensche Courant 21 oktober 1893, pag. 2 (SAMH Gouda)



Figuur 9 - Johan Lensen (IIIa) (Foto: privé-bezit)

Voor de Nationale Militie werd hij ingeschreven voor de lichte van het jaar 1869, maar werd vanwege zijn te geringe lengte van de dienstplicht vrijgesteld.

Hij was zilversmid, maar wordt later ook goud- en zilverbaas genoemd. Zijn specialisme zouden flacondoppen en cantillewerk zijn geweest en Begeer noemt hem een ‘doodarme thuiswerker’.³⁰ Maar waar Begeer dit laatste op baseert is onbekend.

Het gezin woonde aanvankelijk in de Veerstraat,³¹ waar ze inwoonden bij de

Het WOONHUIS, get. A 37, met Erf, aan de oostzijde der Veersteeg. Bij de week verhuurd aan JOH. LENSEN, voor f 1,50.

Figuur 11 - Schoonhovensche Courant 21 augustus 1897, pag. 3 (SAMH Gouda)

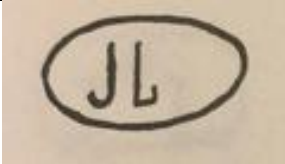
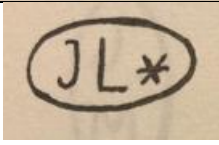
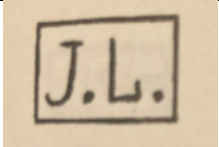
²⁹ Burgerlijke Stand Schoonhoven – geboorteakten 1880 (akte 42), 1881 (akte 144) 1883 (akte 96) 1885 (akte 121) en 1893 (akte 111) (SAMH Gouda).

³⁰ S.A.C. Begeer, I. Hak, L. Linhart-du Cloux, Zilversmeden van de stad Schoonhoven 1600-1900 (Schoonhoven 1981), pag. 131.

³¹ Huis A40; nieuw nummer A37 – Bevolkingsregister Schoonhoven 1880-1890 (SAMH Gouda).

ouders van Elisabeth. Vervolgens woonden ze in de Veersteeg,³² later de Veerstraat nr. 8.³³

Johan overleed op 69-jarige leeftijd in Schoonhoven op 16 juli 1918. Na zijn dood verhuisde zijn weduwe met hun twee dochters naar Kampen waar ze op 25 juni 1933 zelf overleed.³⁴

Meestertekens van Johan Lensen ³⁵			
			MT 6323 Lensen, J. Schoonhoven 1885-1918
			MT 6362 Lensen, J. Schoonhoven 1912-1918
			MT 6358 Lensen, J. Schoonhoven 1912-1918

³² Huis A37 resp. A35 – Bevolkingsregister Schoonhoven 1891-1900 (SAMH Gouda).

³³ S.A.C. Begeer, I. Hak, L. Linhart-du Cloux, Zilvermeden van de stad Schoonhoven 1600-1900 (Schoonhoven 1981), pag. 131.

³⁴ Kloosterstraat 17 (Provinciale Overrijsselsche en Zwolsche Courant, 27 juni 1933)

³⁵ Ned. Zilvermuseum Schoonhoven – Collectie van Dongen inv.nr. 467, 468 Stamboek Waarborg kantoor Schoonhoven, 1911-1933 (1937) - volnummer 35.

Ila.4 Adriana Lensen, geboren 21 april 1853, overleden 19 februari 1938.

Adriana Lensen, dr. van Teunis Lensen (IIa) en Pieterella Flink, geb. te Schoonhoven op 21 apr 1853, ovl. te Schoonhoven op 19 feb 1938, tr. te Schoonhoven op 25 juli 1888 met Hendrik (= Hein) Copier, zn. van Hendrik Copier, zilversmidsknecht, en Hendrina Goedhart, geb. te Schoonhoven (meestertekens M4311 en M4312),³⁶ ovl. te Schoonhoven op 5 sep 1916, (Hendrik tr. (1) te Schoonhoven op 3 juni 1885 met Aletta Christina van den Bergh, dr. van Adrianus (Johannes) van den Bergh en Agatha Murk.) op 23 dec 1857, meester zilversmid.

Na het overlijden van Hein Copier in 1916 nam Jaantje van 1916 tot 1919 de zaken waar totdat zoon Hendrik Copier (1893-1971) het stokje van haar overnam.³⁷



Figuur 12 - Jaantje Lensen (IIa.4) (Foto: privé-bezit)

IIIb – Jan Lensen, geboren 20 februari 1864, overleden 27 oktober 1949.

Jan Lensen, zn. van Teunis Lensen (IIa) en Pieterella Flink, geb. te Schoonhoven op 20 feb 1864, ovl. te Schoonhoven op 27 okt 1949, tr. te Schoonhoven op 30 apr 1890 met Catharina Antonia van den Bergh, dr. van Jacobus van den Bergh, zilversmid, en Pieterella Christina Wewer, geb. te Schoonhoven op 31 mei 1865, ovl. te Schoonhoven op 26 aug 1941, begr. te Schoonhoven op 30 aug 1941.

Uit dit huwelijk:

1. Antonius Lensen, geb. te Schoonhoven op 11 mrt 1891, ovl. te Schoonhoven op 29 okt 1918, volgt IIIb.1.
2. Pieterella Christina (= Stien) Lensen, geb. te Schoonhoven op 30 aug 1893, sedert juni 1930 woonachtig in het gesticht "Coudewater" te Rosmalen; was sedert haar puberteit geestelijk achtergebleven, ovl. te Rosmalen op 16 juli 1974.
3. Jacobus Lensen, geb. te Schoonhoven op 10 aug 1895, ovl. te Schoonhoven op 4 aug 1896.
4. Jacobus (= Koos) Lensen, geb. te Schoonhoven op 4 mrt 1897, blikslager, verfmaler, fabrieksarbeider, ovl. te Zaandam op 30 sep 1971, begr. te Zaandam op 2 okt 1971, otr. te Zaandam op 15 jan 1925, tr. te Zaandam op 5 feb 1925 met Petronella Sara Anthonia (= Nel) Jansen, dr. van Albertus Jansen, los werkman, schipper, en Margaretha de Wit, geb. te Schoonhoven op 6 feb 1900, ovl. op 21 sep 1981.

³⁶ S.A.C. Begeer, I. Hak, L. Linhart-du Cloux, *Zilversmeden van de stad Schoonhoven 1600-1900* (Schoonhoven 1981), pag. 114.

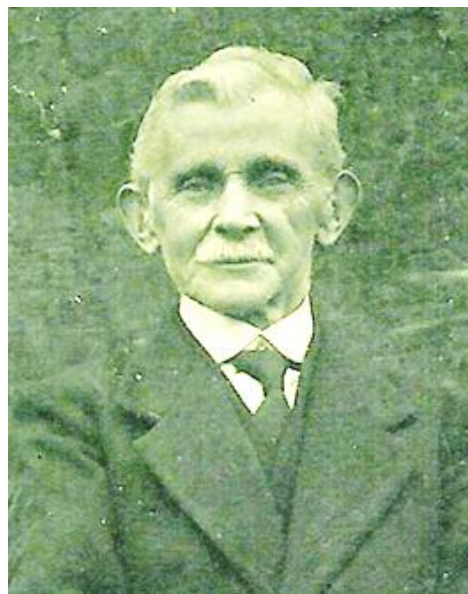
³⁷ Zie ook de *Zilver Histograaf Schoonhoven* jg. 2, nr. 2, juni 2022 (pag. 63).

Uit dit huwelijk 4 kinderen en verder nageslacht.

5. Petrus Lensen, geb. te Schoonhoven op 13 okt 1898, ovl. te IJsselstein op 6 feb 1964, volgt IVa.
6. Leonardus Jan Lensen, geb. te Schoonhoven op 8 jan 1900, ovl. te Schoonhoven op 21 mrt 1900.
7. Leonardus Lensen, geb. te Schoonhoven op 17 dec 1901, ovl. te Schoonhoven op 16 sep 1931, volgt IIIb.7.
8. Catharina Antonia (= Tonia) Lensen, geb. te Schoonhoven op 18 jan 1904, ovl. te Wormerveer op 30 aug 1998, begr. te Wormer op 2 sep 1998, tr. te Schoonhoven op 15 juni 1955 met Jozef (= Joost) Glandorf, zn. van Dirk Glandorf, arbeider, en Catharina Kieft, geb. te Wijde Wormer op 16 sep 1895, machinepoetser, arbeider papierfabriek, onderhoudsmonteur machines, ovl. te Zaandam op 1 apr 1966, begr. te Wormer op 4 apr 1966, (Jozef tr. (1) te Wormer op 13 aug 1919 met Johanna Alberdina Assee.).
9. Jan Lensen, geb. te Schoonhoven op 15 feb 1905, ovl. te Schoonhoven op 29 nov 1943, begr. te Schoonhoven op 1 dec 1943, volgt IIIb.9.
10. Christina Alida Lensen, geb. te Schoonhoven op 30 mrt 1907, ovl. te Schoonhoven op 4 aug 1908.

Jan ("Jantje") Lensen werd op 20 februari 1864 in Schoonhoven geboren als negende kind van Teunis Lensen (IIa) en Pietje Flink. Hij trouwde op 30 april 1890 in Schoonhoven met Tonia van den Bergh en uit dit huwelijk werden tien kinderen geboren, waarvan verschillende zonen zilversmid zouden worden.

Voor de Nationale Militie werd hij ingeschreven voor de lichte van 1884, maar werd uit hoofde van broederdienst van de dienstplicht vrijgesteld.



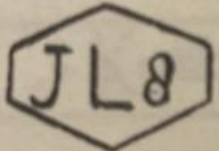
Figuur 13 - Jan Lensen (IIIb) (Foto: privé-bezit)

Ook Jan was zilversmid, maar wordt een enkele keer ook aangeduid als goudsmid.³⁸ Hij woonde met zijn gezin in de Lange Weistraat,³⁹ de Oranjestraat,⁴⁰ de Nes 113,⁴¹ de Halve Maan 9 (zie Figuur 22) en Koestraat 13 (zie Figuur 27 en Figuur 30).



Figuur 14 - foto ter gelegenheid van het 40-jarig huwelijk in 1930 van Jan Lensen en Tonia van den Bergh. Bovenste rij v.l.n. r: Truus Lensen-Jansen, Peet Lensen (IVa), Tonia Lensen, Leen Lensen (IIIb.7), Stien Lensen, M.G. Lensen-Bozelie, Johan Lensen (IIIb.9), Koos Lensen, Nel Lensen-Jansen. Onderste rij v.l.n.r: Gre Lensen, Joop Lensen, Tonia Lensen-van den Bergh, Jan Lensen (IIIb), Ab Lensen, Toon Lensen (Foto: privé-bezit)

Meesterteken van Jan Lensen⁴²

		<p>MT 6346 Lensen, J. Schoonhoven 1892-1934</p>
--	---	---

³⁸ Bevolkingsregister Schoonhoven 1881-1899; wijk A (SAMH Gouda).

³⁹ Huis A253, A247 - Bevolkingsregister Schoonhoven 1891-1900; deel 1902 (SAMH Gouda).

⁴⁰ Huis A146, B553, A252 - Bevolkingsregister Schoonhoven 1891-1900; deel 1905 (SAMH Gouda).

⁴¹ Bevolkingsregister Schoonhoven 1901-1910; deel 1913 (SAMH Gouda).

⁴² Ned. Zilvermuseum Schoonhoven – Collectie van Dongen inv.nr. 467, 468 Stamboek Waarborg kantoor Schoonhoven, 1911-1933 (1937) - volgnummer 54.

IIIc – Jacob Lensen, geboren 27 mei 1869, overleden 7 januari 1940

Jacob Lensen, zn. van Teunis Lensen (IIa) en Pieterella Flink, geb. te Schoonhoven op 27 mei 1869, ovl. te Schoonhoven op 7 jan 1940, begr. te Schoonhoven op 10 jan 1940, tr. te Schoonhoven op 20 aug 1890 met Johanna Catharina Brehm, dr. van Wilhelmus Georgius Brehm, verver, klepper, en Elisabeth Murk, geb. te Schoonhoven op 6 feb 1869, ovl. te Schoonhoven op 20 okt 1961, begr. te Schoonhoven in okt 1961.

Uit dit huwelijk:

1. Antoon Lensen, geb. te Schoonhoven op 6 juni 1891, ovl. te Roermond op 27 mrt 1979, volgt IVb.
2. Elisabeth Wilhelmina (= Bets) Lensen, geb. te Schoonhoven op 16 okt 1892, ovl. te Gouda op 31 jan 1981 begr. te Schoonhoven in feb 1981, tr. te Rotterdam op 2 aug 1922 met Jan Frederik Willem (= Jan) Snel, zn. van Jan Frederik Willem Snel, metselaar, en Jeanette Sophia Bickers, geb. te Rotterdam op 30 nov 1882, agent van politie, ovl. te Schoonhoven op 13 okt 1960, (Jan Frederik Willem tr. (1) te Rotterdam op 19 dec 1906 met Johanna Maria Brehm, dr. van Wilhelmus Georgius Brehm en Elisabeth Murk.).
3. Wilhelmus Georgius Lensen, geb. te Schoonhoven op 22 mei 1894, ovl. te Roermond op 4 feb 1963, volgt IVc.
4. Pieterella Jacoba (= Pietje) Lensen, geb. te Schoonhoven op 24 feb 1897, ovl. te Schoonhoven op 25 jan 1898.
5. Petrus Jacobus Lensen, geb. te Schoonhoven op 2 dec 1898, ovl. te Roermond op 20 feb 1972, volgt IVd.
6. Francina Catharina (= Francien) Lensen, geb. te Schoonhoven op 13 dec 1900, ovl. te Gouda op 7 juli 1945, , tr. te Schoonhoven op 10 feb 1926 met Jan van Schaik, zn. van Gerardus van Schaik, timmerman, winkelbediende, en Dirkje Streefand, geb. te Willige Langerak op 15 aug 1897, slager, koopman, ovl. te Schoonhoven op 22 juni 1965, (Jan tr. (2) te Bussum op 12 juni 1946 met Theresia Geertruida Regnerij.).
7. Hendrica Adriana (= Rika) Lensen, geb. te Schoonhoven op 13 dec 1902, ovl. te Schoonhoven op 26 dec 1972, tr. te Haastrecht op 23 mei 1942 met Henricus Johannes (= Hein) Verroen, zn. van Andreas Joannes Verroen, slager, en Maria Johanna Bakker, geb. te Schoonhoven op 5 apr 1904, zilvermid (bij 'kleine' Hooijkaas),⁴³ ovl. te Schoonhoven op 15 nov 1986.
8. Johanna Catharina (= Katrien) Lensen, geb. te Schoonhoven op 28 dec 1905, ovl. op 14 aug 1997, begr. te Capelle a/d IJssel (crematie) op 19 aug 1997, tr. te Schoonhoven op 30 apr 1930 met Cornelis Jacobus (= Cor) Fransen, zn. van Christoffel Cornelis Fransen, stoker, en Johanna Margaretha Dool, geb. te Roosendaal op 30 sep 1905, boekhouder bij de plateelfabriek in Schoonhoven; procuratiehouder aardewerkfabriek, ovl. te Gouda op 25 apr 1979.
9. Jacob Lensen, geb. te Schoonhoven op 10 mrt 1908, ovl. te Gouda op 19 dec 1992, volgt IVe.

⁴³ Zilverfabriek Hooijkaas, Havenstraat/Havenstraatse Wal ('Kleine Hooijkaas').

Jaap werd op 27 mei 1869 in Schoonhoven geboren als elfde en jongste kind van Teunis Lensen (IIa) en Pieterrella Flink.

Voor de Nationale Militie werd hij ingeschreven voor de lichte 1889. Hij was het daar niet mee eens en ging hiertegen in het voorjaar van 1889 in beroep.⁴⁴ Gedeputeerde Staten verklaarden zijn bezwaar echter ongegrond⁴⁵. Uiteindelijk besliste Gedeputeerde Staten dat hij uit hoofde van ziekelijke gesteldheid of gebreken toch van de militaire dienst werd vrijgesteld⁴⁶.

In 1890 trouwde hij met Katrien Brehm, met wie hij negen kinderen kreeg, waarvan er vier eveneens goud- en/of zilversmid zouden worden.



Figuur 15 - Jaap Lensen (IIIc) (Foto: privé-bezit)



Figuur 16 - Schoonhovense Courant 25 november 1908, pag. 2 (SAMH Gouda)

Jaap was goud- en zilversmid.⁴⁷ Hij werkte als zodanig meer dan 25 jaar bij firma P.J. Hellegers aan de Haven (zie Figuur 16).⁴⁸ Zijn patroon overleed op 13 augustus 1920 in Utrecht en aangezien het crisis was in de metaalsector kwam Jaap – net als vele anderen – zonder werk te zitten.

Hij werd tewerkgesteld bij de werkverschaffing en als beroep gaf hij voortaan (gemeente-) werkmansman op. Een onzeker bestaan

omdat met enige regelmaat na afloop van de werkzaamheden ontslag uit de dienst der werkverschaffing dreigde. In juli 1924 was hij werkzaam op de gemeentelijke vuilnisbelt en dreigde er weer zo'n ontslag. Een verzoek aan de burgemeester en wethouders van de gemeente Schoonhoven om toch aan het werk te mogen blijven werd aanvankelijk afgewezen⁴⁹. Maar op augustus van dat jaar bleek hij toch weer in tijdelijke dienst van de gemeente Schoonhoven te zijn genomen.

⁴⁴ Schoonhovense Courant 20 april 1889, pag. 2.

⁴⁵ Schoonhovense Courant 25 mei 1889, pag. 1.

⁴⁶ Op basis van nr. 54 en nr. 111 van het reglement op het geneeskundig onderzoek, bij toepassing van art. 116 der Militiewet - Burgerlijke Stand Schoonhoven – huwelijksbijlagen 1890 (akte 11) (SAMH Gouda).

⁴⁷ zilversmid (1891, 1894, 1902, 1905, 1908, 1913, 1920, 19 21), goudsmid (1892, 1895, 1897, 1898, 1900) – Burgerlijke Stand Schoonhoven – diverse geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten (SAMH Gouda).

⁴⁸ Petrus Johannes Hellegers (1863-1920)

⁴⁹ Secretarie-Archief 1813-1932 (Streekarchief Midden-Holland - Inventarisnr. 622; 1012.622)



*Figuur 17 - Twee plantsoenarbeiders, **Jaap Lensen** (IIIc) en Albert van Mansom (1893-1983), aan het werk in het Lekplantsoen, naar de dijk gezien op achtergrond HASCO lakfabriek, ca. 1925. (Foto: SAMH te Gouda)*

Van het verhaal dat hij tijdens het lossen van een schip met een kruiwagen met zand in het ruim is gevallen, waardoor hij arbeidsongeschikt zou zijn geworden werd helaas geen bewijs gevonden.⁵⁰

Jaap woonde met zijn gezin op de Dijk,⁵¹ en Lange Weistraat 26.⁵² Eind jaren '20 woonden ze nog een tijd in een bovenwoning aan de Scheepmakershaven (zie Figuur 18) en vanaf 1933 werd het Koestraat 8.

Na Jaap's overlijden in 1940 verhuisde zijn weduwe Katrien naar Haastrecht.⁵³ Daar ging ze inwonen bij dochter Rika en haar man Hein Verroen. In 1948 keerde ze met het gezin van dochter Rika terug naar Schoonhoven en woonde tot haar overlijden in 1961 op Havenstraatse Wal 22.



Figuur 18 - Jaap Lensen (IIIc) met kleinzoon Jacques Lensen (Va) voor hun (boven)woning aan de Scheepmakershaven (eind jaren '20 ?) (Foto: privé-bezit)

III d – Leonardus Lensen, geboren 16 maart 1855, overleden 17 januari 1908

Leonardus Lensen, zn. van Adrianus Lensen (IIb) en Christina van den Bergh, geb. te Schoonhoven op 16 mrt 1855, ovl. te Schoonhoven op 17 jan 1908, tr. te Schoonhoven op 26 nov 1879 met Joanna Stravers, dr. van Jan Stravers, boerenknecht, en Maria Stravers, geb. te Willige Langerak op 2 juli 1857, ovl. te Schoonhoven op 9 feb 1926.

Uit dit huwelijk:

1. Adrianus Christianus Lensen, geb. te Schoonhoven op 12 sep 1880, ovl. te Schoonhoven op 10 nov 1962, volgt IVf.

Leonardus werd op 16 maart 1855 in Schoonhoven geboren als oudste zoon van Janus Lensen ((IIb) en Christina van den Bergh. Hij trouwde op 26 november 1879 met Hanna Stravers met wie hij slechts één zoon kreeg.

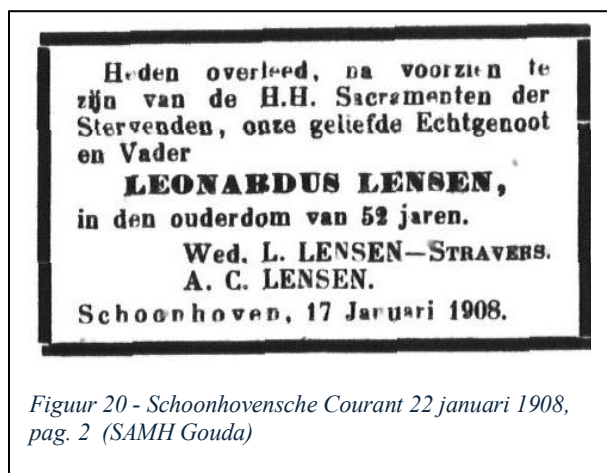
⁵⁰ Deze informatie is afkomstig van zijn oudste kleinzoon Jacques Lensen (1915 - 2000), zoon van Antoon Lensen (IVb). Familie Lensen (Ria Paulusse-Lensen; Vught, 2007), privé-bezit.

⁵¹ Huis A204 - Bevolkingsregister Schoonhoven 1891-1900; deel 1905 (SAMH Gouda).

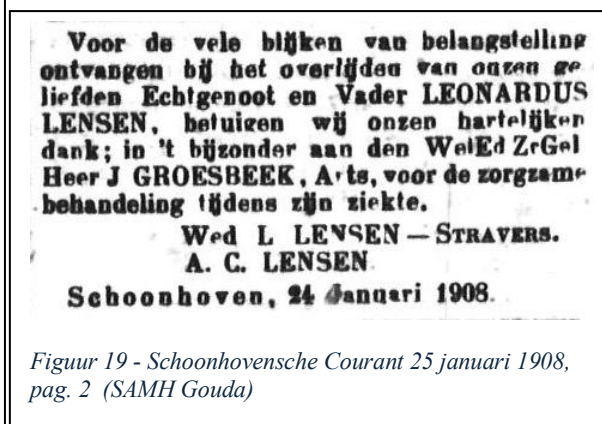
⁵² Huis A249 - Bevolkingsregister Schoonhoven 1901-1910; deel 1913 (SAMH Gouda).

⁵³ Schoonhovensche Courant 25 november 1940 (SAMH Gouda).

Leonardus was net als zijn vader goudsmid. Het gezin woonde in Schoonhoven in de Schapensteeg,⁵⁴ Koestraat,⁵⁵ de Oranjesingel,⁵⁶ en weer de Koestraat.⁵⁷ In 1891 deed Leonardus nog een aanvraag voor een hinderwetsvergunning voor het in gebruik nemen van een goudsmidswerkplaats aan de Koestraat.⁵⁸



Figuur 20 - Schoonhovensche Courant 22 januari 1908, pag. 2 (SAMH Gouda)



Figuur 19 - Schoonhovensche Courant 25 januari 1908, pag. 2 (SAMH Gouda)

Op 17 januari 1908 overleed Leonardus op 52-jarige leeftijd. Na zijn overlijden zette zijn weduwe Hanna als 'opvolgende weduwe' de zaak nog voort tot 5 maart 1909.⁵⁹ Zij woonde later in de Lange Weistraat.⁶⁰

Meestertekens van Leonardus Lensen ⁶¹	
	MT 7559 Lensen, L. Schoonhoven 1891-1908
	MT 7567 Lensen, wed. L. Schoonhoven 1908-1909

⁵⁴ Huis A206 - Bevolkingsregister Schoonhoven 1881-1890; deel 1896 (SAMH Gouda).

⁵⁵ Huis B183 -Bevolkingsregister Schoonhoven 1881-1890; deel 1896 (SAMH Gouda).

⁵⁶ Huis B426 -Bevolkingsregister Schoonhoven 1881-1890; deel 1897 (SAMH Gouda).

⁵⁷ Huis ~~B183~~ B157 - Bevolkingsregister Schoonhoven 1891-1900; deel 1903 (SAMH Gouda)

⁵⁸ Oud adres B183 (Openbare Bibliotheek Schoonhoven - Hinderwetvergunningen Schoonhoven 1875-1932)

⁵⁹ Zie ook de *Zilver Histograaf Schoonhoven* jg. 2, nr. 2, juni 2022 (pag. 63).

⁶⁰ Huis A194 - Bevolkingsregister Schoonhoven 1901-1910; deel 1915 (SAMH Gouda).

⁶¹ Ned. Zilvermuseum Schoonhoven – Collectie van Dongen inv.nr. 466. 1e stamboek werkmeesters Schoonhoven, 1837-1911, 2e helft, nrs. 182-584, volgnummer 347.

Iib.4 – Franciscus Lensen, geboren 15 mei 1857, overleden 22 september 1900.

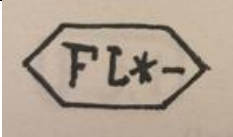
Franciscus Lensen, zn. van Adrianus Lensen (Iib) en Christina van den Bergh, geb. te Schoonhoven op 15 mei 1857, ovl. te Rosmalen op 22 sep 1900.

Frans bezocht tot zijn 12^{de} jaar een lagere school en had een middelmatige verstandsontwikkeling maar toonde een beleefde jongeman te zijn. Hij zou opgeruimd en zachtzinnig van aard zijn geweest. Als zilversmid was zijn meest geliefde bezigheid het maken van oogjes voor kettingen. Sinds ca. 1884 kreeg hij last van epileptische aanvallen die zich na 1890 steeds vaker voor deden. In december 1889 werd hij opgenomen in het Geneeskundig Gesticht voor Krankzinnigen “Coudewater” bij Rosmalen. Zowel fysiek als mentaal (“insania epileptica”) ging hij zienderogen achteruit tot eind 1899 een volledige dementie werd vastgesteld⁶².

Hij overleed in 1900, ongehuwd, op 43-jarige leeftijd in de inrichting “Coudewater”.



Figuur 21 - bidprentje van Frans Lensen (Foto: privé-bezit)

Meesterteken van Frans Lensen ⁶³	
	MT 3112 Lensen, F. Schoonhoven 1879-1890

⁶² Patiëntendossier van Frans Lensen (patiënt no. 1465, 4^{de} klasse; Geneeskundig Gesticht voor Krankzinnigen “Coudewater”, 1889) - Stadsarchief 's-Hertogenbosch.

⁶³ Ned. Zilvermuseum Schoonhoven – Collectie van Dongen inv.nr. 466. 1e stamboek werkmeesters Schoonhoven, 1837-1911, 2e helft, nrs. 182-584, volgnummer 242.

Generatie IV

IIIb.1 – Antonius Lensen, geboren 11 maart 1891, overleden 29 oktober 1918.

Antonius Lensen, zn. van Jan Lensen (IIIb) en Catharina Antonia van den Bergh, geb. te Schoonhoven op 11 mrt 1891, ovl. te Schoonhoven op 29 okt 1918.

Anton was als goudsmid in dienst van fa. M. en E. van de Waal aan de Spoorstraat in Schoonhoven. Hij overleed in 1918, ongehuwd, op 27-jarige leeftijd aan de Spaanse griep.

Ondergeteekenden brengen tans dezen weg hunnen oprechten en welgemaenden dank aan de Firma M. en E. VAN DE WAAL, alsmede aan het Personeel van de Firma M. en E. VAN DE WAAL, voor de blijken van belangstelling tijdens de ziekte en bij het overliden van onzen geliefden Zoon en Broeder.

De Familie LENSEN,
Schoonhoven. Halve Maan No. 9

Figuur 22 - Schoonhovensche Courant 5 november 1918, pag. 2 (SAMH Gouda)

IVa – Petrus Lensen, geboren 13 oktober 1898, overleden 6 februari 1964.

Petrus Lensen, zn. van Jan Lensen (IIIb) en Catharina Antonia van den Bergh, geb. te Schoonhoven op 13 okt 1898, ovl. te IJsselstein op 6 feb 1964, begr. te Schoonhoven op 10 feb 1964, tr. te Schoonhoven op 10 juni 1925 met Geertruida Jacoba Cornelia Jansen, dr. van Albertus Jansen, los werkman, schipper, en Margaretha de Wit, geb. te Schoonhoven op 9 dec 1900, ovl. te Schoonhoven op 16 okt 1994, begr. te Schoonhoven op 20 okt 1994.

Uit dit huwelijk:

1. Joannes (= Joop) Lensen, geb. te Schoonhoven op 25 aug 1926, bankwerker, ovl. te Apeldoorn op 14 jan 2013, begr. te Ugchelen op 19 jan 2013, tr. te Amsterdam op 15 dec 1954 met Adriana Christina (= Sjaan) Kooistra, dr. van Arend Kooistra, werkman, en Adriana Christina Brandenburg, geb. te Amsterdam op 6 mrt 1934, ovl. te Apeldoorn op 25 mrt 2004.
2. Margaretha Maria (= Gre) Lensen, geb. te Schoonhoven op 2 juli 1928, ovl. te Krimpenerwaard op 13 mei 2020, tr. te Schoonhoven op 22 apr 1953 met Wilhelmus Nicolaas (= Wim) van Dongen, zn. van Marinus Josephus van Dongen, landbouwer, en Johanna Maria Proost, geb. te Raamsdonk op 24 okt 1926, ovl. te Krimpenerwaard op 2 nov 2019.
3. Catharina Antonia Maria (= Tonny/Tonia) Lensen, geb. te Schoonhoven op 25 mrt 1931, ovl. te Zeist op 15 jan 2022, tr. te Schoonhoven op 15 jan 1957 met Cornelis

- Johannes (= Kees) Breijer, zn. van Johannes Cornelis Breijer en Maria Theodora Barte, geb. te Zeist op 29 sep 1932, ovl. te Zeist op 15 jan 2012.
4. Leonarda Albertha Maria (= Lenie) Lensen, geb. te Schoonhoven op 15 aug 1932, ovl. te IJsselstein op 14 okt 1967, begr. te Schoonhoven op 17 okt 1967, tr. te Schoonhoven op 15 jan 1957 met Johannes Martinus (= Jo) van Zoelen, zn. van Jan van Zoelen, opperman, en Agatha Schilperoort, geb. te IJsselstein op 1 mei 1927, ovl. te Gouda op 20 jan 2007, begr. te Schoonhoven, (Johannes Martinus tr. (2) met Margaretha Antonia Filippo.).
 5. Albertus Johannes Maria (= Bert) Lensen, geb. te Schoonhoven op 23 nov 1938, ovl. te Schoonhoven op 4 aug 2013, , tr. te Schoonhoven op 28 apr 1966 met Hendrica Cornelia (= Henny) Pannekoek, dr. van Christiaan Hendrik Pannekoek, tuinder, en Johanna Huiberdina Lelijveld van Singelshouck, geb. te Berkel Rodenrijs op 20 aug 1934, ovl. op 31 aug 2022, begr. te Schoonhoven.
 6. Maria Adelbertha (= Marry) Lensen, geb. te Schoonhoven op 26 aug 1944, tr. (1) te Schoonhoven op 30 juni 1966 met Dick Boele, tr. (2) te Gouda op 26 aug 1997 met Ronald Westerink, relatie (3) met Rob Schwab.

Peet was zilversmid en werkte aanvankelijk bij zijn vader Jan Lensen (IIIb), maar trad naderhand in dienst bij zilverfabriek gebr. T. en J. Huisman in de Spoorstraat.⁶⁴ Daar zou hij meer dan 30 jaar blijven werken.

In zijn vrije tijd was hij voetballer bij de 'Schoonhovensche Sportclub'. Verder was hij toneelspeler: hij was meer dan 25 jaar (vanaf 1921) lid van amateurtoneelclub EMOG.⁶⁵ Verder was hij nog commissaris van kaartclub 'Klaveras'.⁶⁶



Figuur 23 - Peet Lensen (IVa) (Foto: privé-bezit)

Peet trouwde in 1925 met Truus Jansen (de schoonzus van zijn broer Koos) met wie hij zes kinderen kreeg. Geen van zijn twee zonen werd later goud- en/of zilversmid. Hij woonde met zijn gezin aanvankelijk op Varkensmarkt 19, maar naderhand op O. van Noortstraat 30. Hij overleed na een langdurige ziekte op 6 februari 1964 in IJsselstein, 65 jaar oud.

⁶⁴ Gebr. Huisman NV (Nieuwsblad voor Zuid-Holland en Utrecht – Schoonhovense Krant 7 februari 1964).

⁶⁵ Eendracht Maakt Ons Genoegen (Schoonhovensche Courant 4 februari 1946 (SHMH Gouda)).

⁶⁶ Schoonhovensche Courant 4 februari 1942 (SAMH Gouda).



Figuur 24a Personeel van de Zilverfabriek Gebr. Huisman aan de Spoorstraat. Staande uiterst rechts Peet Lensen. Foto collectie SAMH, 0440-85871. anno 1948.

IIIb.7 – Leonardus Lensen, geboren 17 december 1901, overleden 16 september 1931.

Leonardus Lensen, zn. van Jan Lensen (IIIb) en Catharina Antonia van den Bergh, geb. te Schoonhoven op 17 dec 1901, ovl. te Schoonhoven op 16 sep 1931, begr. te Schoonhoven op 19 sep 1931, tr. te Eindhoven op 3 okt 1930 met Maria Gerarda Bozelie, dr. van Antonius Bozelie, landbouwer, en Petronella van Uden, geb. te Berlicum op 26 mrt 1903, ovl. te 's-Hertogenbosch op 8 juni 1978, (Maria Gerarda tr. (2) te Berlicum op 11 jan 1935 met Johannes Witlox.).

Leen was net als zijn vader en broers Peet en Johan zilversmid. In 1931 woonde hij in de Lange Weistraat 34 (zie Figuur 26). Hij overleed kinderloos op 29-jarige leeftijd in Schoonhoven. Zijn weduwe verhuisde in 1931 terug naar haar geboorteplaats Berlicum en hertrouwde daar in 1935 met Jan Witlox.



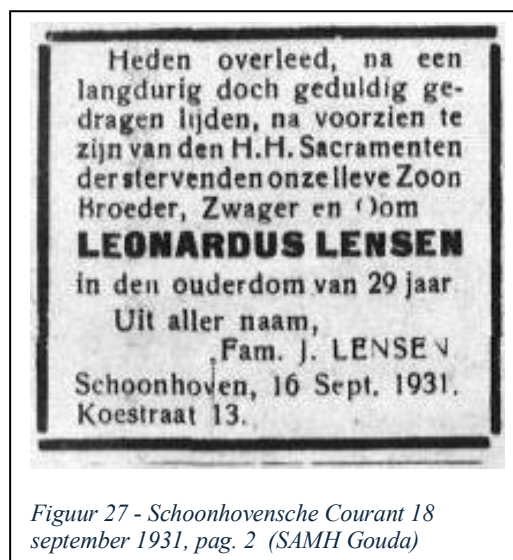
Figuur 26 - Schoonhovensche Courant 18 september 1931, pag. 2 (SAMH Gouda)



Figuur 25 - Leen Lensen (IIIb.7) (Foto: privé-bezit)



Figuur 28 - Schoonhovensche Courant 2 oktober 1931, pag. 2 (SAMH Gouda)



Figuur 27 - Schoonhovensche Courant 18 september 1931, pag. 2 (SAMH Gouda)

IIIb.9 – Jan Lensen, geboren 15 februari 1905, overleden 29 november 1943.

Jan Lensen, zn. van Jan Lensen (IIIb) en Catharina Antonia van den Bergh, geb. te Schoonhoven op 15 feb 1905, ovl. te Schoonhoven op 29 nov 1943, begr. te Schoonhoven op 1 dec 1943.

Johan was zilversmid, in dienst bij Arie Landmeter (zie Figuur 30).⁶⁷ In zijn vrije tijd speelde hij 1ste piston (aanvankelijk de grote trom) bij muziekvereniging TOAGENO in Schoonhoven.

Hij overleed in 1943, ongehuwd, op 38-jarige leeftijd aan een leverziekte.



Figuur 29 - Jan Lensen (IIIb.9) (Foto: privé-bezit)

DANKBETUIGING

Voor de vele blijken van belangstelling, ondervonden tijdens de ziekte en het overlijden van onzen innig geliefden Zoon, Broeder en Oom, den Heer

JOHAN LENSEN,

betuigen wij onzen hartelijken dank, in het bijzonder aan den WelEdelZeergeleerde Heer J. G. ANTVELINK, voor zijn liefderijke behandeling en zijn Patroon, den Heer A. LANDMETER, welke hem tijdens zijn ziekte een ware steun is geweest.

Namens de Familie,
JAN LENSEN.

Schoonhoven, Koestraat 13.

Figuur 30 - Schoonhovensche Courant 23 december 1943, pag. 2 (SAMH Gouda)

⁶⁷ Arie Landmeter (1893-1947)

IVb – Antoon Lensen, geboren 6 juni 1891, overleden 27 maart 1979.

Antoon Lensen, zn. van Jacob Lensen (IIIc) en Johanna Catharina Brehm, geb. te Schoonhoven op 6 juni 1891, ovl. te Roermond op 27 mrt 1979, tr. (1) te Roermond op 26 nov 1914 met Henrica Hubertina Maria Smeets, dr. van Peter Hubertus Smeets, ornamentwerker, en Johanna Copier, geb. te Roermond op 9 juli 1888, ovl. te Venray op 8 juli 1953, begr. te Roermond op 11 juli 1953.

Antoon Lensen, tr. (2) te Roermond op 20 jan 1954 met Ida Philippine Hendrika Peuscher, dr. van Johann Peuscher en Mina Aleida van Beeck, geb. te Emmerich (Dld.) op 27 aug 1890, dienstbode, huishoudster, ovl. te Roermond op 16 mei 1970, begr. te Roermond op 20 mei 1970.

Antoon volgde een opleiding tot zilversmid, behaalde de meesters titel, en werkte vervolgens als zilversmid bij zijn vader. Maar voordat hij voor zichzelf kon beginnen,⁶⁸ brak de Eerste Wereldoorlog uit en begon de mobilisatie. Hij hoefde niet in militaire dienst omdat hij werd uitgeloot. Wel kreeg hij in 1914 een aanstelling bij de vrijwillige brandweer in Schoonhoven als ‘pompier’ (ingedeeld bij Spuit 1).⁶⁹ In datzelfde jaar zag hij een vacature voor een hulp-politieagent in Roermond, solliciteerde en werd aangenomen als tijdelijk agent van politie 2de klasse!⁷⁰ Hij kreeg later een vaste aanstelling bij de politie in Roermond en werd daar vervolgens brigadier, rechercheur, onbezoldigd rijksveldwachter en hoofd-wachtmeester.⁷¹



Figuur 31 - Antoon Lensen (IVb) (Foto: privé-bezit)

Hij trouwde in 1914 met Marie Smeets, dochter van de Roermondse beeldhouwer Petrus Hubertus Smeets (1865-1947) die o.a. werkzaam was in de RK Bartholomeuskerk in Schoonhoven.⁷² Het echtpaar vestigde zich in 1914 in Roermond.⁷³ Uit het huwelijk werden acht kinderen (o.a. drie tweelingen!) geboren, waarvan er niet één goud- of zilversmid is geworden. Na het overlijden van zijn echtgenote hertrouwde hij met Ida Peuscher.

⁶⁸ In het Bestand van de Waarborg Holland staat als zijn adres Kerkstraat 7 te Schoonhoven. Deze zilversmids-winkel staat vanaf oktober 1915 (Schoonhovensche Courant 1 oktober 1915 (SAMH Gouda)) weer te huur.

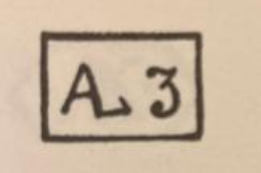
⁶⁹ Uittreksel uit de Verordening op het Brandwezen in de Gemeente Schoonhoven (1914) - Familie Lensen (Ria Paulusse-Lensen; Vught, 2007), privé-bezit.

⁷⁰ Benoemingsbrief (Roermond 14 oktober 1914) - Familie Lensen (Ria Paulusse-Lensen; Vught, 2007), privé-bezit.

⁷¹ Familie Lensen (Ria Paulusse-Lensen; Vught, 2007), privé-bezit.

⁷² Familie Lensen (Ria Paulusse-Lensen; Vught, 2007), privé-bezit.

⁷³ De Nieuwe Koerier Maas- en Roerbode 24 oktober 1914, pag. 6 (Gemeentearchief Roermond).

Meesterteken van Antoon Lensen ⁷⁴	
	MT 473 Lensen, A. Schoonhoven 1914-1915

IVc – Wilhelmus Georgius Lensen, geboren 22 mei 1894, overleden 4 februari 1963.

Wilhelmus Georgius Lensen, zn. van Jacob Lensen (IIIc) en Johanna Catharina Brehm, geb. te Schoonhoven op 22 mei 1894, ovl. te Roermond op 4 feb 1963, begr. te Roermond op 7 feb 1963, tr. (1) te Schoonhoven op 4 feb 1920 met Alida Johanna Maria Buurman, dr. van Adrianus Johannes Buurman, goudsmid, horlogemaker, en Cornelia van der Leeden, geb. te 's-Gravenhage op 12 jan 1898, ovl. te Roermond op 2 mei 1922, begr. te Roermond op 5 mei 1922.

Uit dit huwelijk:

1. Jacobus Wilhelmus Lensen, geb. te Schoonhoven op 30 nov 1920, ovl. te Schoonhoven op 11 dec 2004, volgt Va.
2. Adrianus Johannes (= Jaantje) Lensen, geb. te Roermond op 3 dec 1921, ovl. te Roermond op 21 juni 1922.

Wilhelmus Georgius Lensen, tr. (2) te Thorn op 9 okt 1926 met Anna Maria Sniekers, dr. van Antoon Hubert Sniekers, arbeider, landbouwer, en Maria Gertrudis Giesen, geb. te Thorn op 16 dec 1904, ovl. te Roermond op 4 aug 1990.

Willem werd in 1894 in Schoonhoven geboren,⁷⁵ maar over zijn jonge jaren is weinig bekend. In 1913 werd hij voor de lichte 1914 ingeloot bij de 1ste compagnie IIde bataljon 15de regiment infanterie te Gouda, maar het is niet bekend of hij de dienstplicht daadwerkelijk ook vervuld heeft.⁷⁶ Hij was goudsmid (later ook goud- en zilversmid genoemd) en klokkenmaker, maar in zijn vrije tijd ook commissaris,⁷⁷ en voorzitter-secretaris van de Schoonhovense postduivenvereniging 'de Luchtpost'.⁷⁸ In 1919 woonde hij bij zijn ouders in de Lange Weistraat op nummer 24.⁷⁹

⁷⁴ Ned. Zilvermuseum Schoonhoven – Collectie van Dongen inv.nr. 467, 468 Stamboek Waarborg kantoor Schoonhoven, 1911-1933 (1937) - volgnummer 257.

⁷⁵ Willem Lensen is de grootvader van de auteur van dit artikel.

⁷⁶ Schoonhovensche Courant 31 december 1913, pag. 4 (SAMH Gouda).

⁷⁷ Schoonhovensche Courant 7 augustus 1917, pag. 2 (SAMH Gouda).

⁷⁸ Schoonhovensche Courant 11 juli 1919, pag. 1 (SAMH Gouda).

⁷⁹ Huis A249 - Schoonhovensche Courant 11 juli 1919, pag. 1 (SAMH Gouda).



Figuur 32 -werkplaats van fa. M. en E. van de Waal te Schoonhoven, ca. 1920. Van links naar rechts: Jan Rond, (Willem ?) Lensen, Maurits van de Waal en Aaltje Oudshoorn-den Ouden. (Foto: SAMH te Gouda)

In 1920 trouwde hij met Leida Buurman en een jaar later werd hun oudste zoon Sjaak (Va) geboren. In oktober 1921 verhuisde het gezin van Schoonhoven naar Roermond, waar Willems broers Antoon (IVb) en Piet (IVd) al eerder naar toe getrokken waren. Daar werd in december zijn tweede zoon Jaantje geboren.⁸⁰ In 1922 sloeg het noodlot echter toe want Leida stierf aan tuberculose en anderhalve maand later stierf ook hun jongste zoon Jaantje. Willem en zijn oudste zoon keerden in januari 1923 terug naar Schoonhoven waar hij ging wonen in de Lange Weistraat op nummer 50 (zie Figuur 33).

50 J. Lensen, zilversmid
50 W. G. Lensen, goudsmid

Figuur 33 - Adresboek Schoonhoven 1923, pag. 19 (SAMH Gouda)

⁸⁰ Jaantje werd geboren met een open ruggetje.

In juni 1924 kwamen Willem en zijn zoon weer terug in Roermond waar hij tijdens een kermis Mia Sniekers ontmoette. Ze trouwden in 1926 en uit het huwelijk werden tussen 1927 en 1946 zeven kinderen geboren, die overigens geen van allen goud- of zilversmid zijn geworden.⁸¹ Tussen oudste zoon Sjaak en zijn stiefmoeder boterde het echter niet, zodat Sjaak in december 1930 definitief terug ging naar Schoonhoven om daar bij zijn grootouders Lensen te worden grootgebracht.

Willem werkte in Roermond aanvankelijk bij zijn jongere broer Piet (IVd), maar opende in 1928 in Roermond een eigen zaak in tabak, sigaren en sigaretten.⁸² In 1931 meldde de lokale krant dat hij zich had gevestigd als reparateur voor alle reparaties aan goud, zilver, uurwerk en optiek, etc.⁸³ De zaak werd echter in 1937 weer gesloten.⁸⁴ Willem kreeg een aanstelling kreeg als hulp-gevangenbewaarder, respectievelijk bewaarder eerste klasse,⁸⁵ en werkmeester,⁸⁶ bij de gevangenen van Roermond. Hij overleed in februari 1963 in Roermond aan een hartinfarct.



Figuur 35 – gouden trouwring die Willem in 1958 maakte voor zijn zoon Jo (Foto: privé-bezit)

Willem maakte voor zijn kinderen zelf de trouwringen, maar deze zijn niet meer voorzien van een meesterteken.



Figuur 34 - Willem Lensen (IVc) jaren '40. (Foto: privé-bezit)



Figuur 36 - Willem Lensen (IVc) in 1960 (Foto: privé-bezit)

⁸¹ Eén zoontje kwam in 1935 levenloos ter wereld.

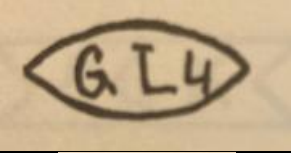
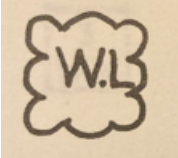
⁸² De Nieuwe Koerier Maas- en Roerbode 12 mei 1928, pag. 1 (Gemeentearchief Roermond).

⁸³ De Nieuwe Koerier 10 februari 1931, pag. 4 (Gemeentearchief Roermond).

⁸⁴ De Nieuwe Koerier 23 november 1937, pag. 4 (Gemeentearchief Roermond).

⁸⁵ De Nieuwe Koerier 1 augustus 1939, pag. 2 (Gemeentearchief Roermond).

⁸⁶ Maas- en Roerbode 10 april 1948, pag. 2 (Gemeentearchief Roermond).

Meestertekens van Willem Lensen ⁸⁷	
	MT 3634 Lensen, W.G. Schoonhoven 1923-1926
	MT 11597 Lensen-Sniekers, W.G. Roermond 1931-1938

IVd – Petrus Jacobus lensen, geboren 2 december 1898, overleden 20 februari 1972.

Petrus Jacobus Lensen, zn. van Jacob Lensen (IIIc) en Johanna Catharina Brehm, geb. te Schoonhoven op 2 dec 1898, ovl. te Roermond op 20 feb 1972, tr. (1) te Willige Langerak op 3 feb 1921 (huwelijk ontbonden door scheiding te Willige-Langerak op 5 december 1931) met Maria Henriëtta Wilhelmina Miltenburg, dr. van Cornelis Miltenburg, visser, en Johanna Barten, geb. te Wijk bij Duurstede op 12 feb 1901, ovl. te Wijk bij Duurstede op 31 dec 1986, (Maria Henriëtta Wilhelmina tr. (2) te Rotterdam op 29 apr 1964 met Johannes Antonius Grootaers, zn. van Johann Franz Grootaers en Margaretha Catharina Helena Kock).

Petrus Jacobus Lensen, tr. (2) te Roermond op 4 feb 1960 (huwelijk ontbonden door scheiding te Roermond op 18 januari 1972) met Theresia Hubertina Verhage, dr. van Hendrik Verhage en Hendrika Christina Maria van Strijbos, geb. te Rotterdam op 5 feb 1909, ovl. te Roermond op 21 mrt 1995.

Piet (of Peet) werd in 1898 in Schoonhoven geboren als derde zoon van Jaap Lensen (IIIc) en Katrien Brehm. Hij werd net als zijn vader zilversmid.⁸⁸ In 1919 volgde hij zijn oudste broer Antoon (IVb) naar Roermond. Daar had hij vanaf 1922 jarenlang een eigen winkel in de Bergstraat.



Figuur 37 - Piet Lensen (IVg) (Foto: privé-bezit)

⁸⁷ Ned. Zilvermuseum Schoonhoven – Collectie van Dongen inv.nr. 467, 468 Stamboek Waarborg kantoor Schoonhoven, 1911-1933 (1937) - volgnummer 374.

⁸⁸ Piet was meester zilversmid: MT8830, MT8831, MT8832, MT8832a, MT1603 en MT1134.

In 1921 trouwde hij in Willige-Langerak met Marie Miltenburg met wie hij vier zonen kreeg.⁸⁹ Het huwelijk hield echter niet stand en in 1931 volgde een scheiding. Piet hertrouwde in 1960 in Roermond met Trees Verhage, van wie hij in 1972 eveneens scheidde.

IVe – Jacob Lensen, geboren 10 maart 1908, overleden 19 december 1992

Jacob Lensen, zn. van Jacob Lensen (IIIc) en Johanna Catharina Brehm, geb. te Schoonhoven op 10 mrt 1908, ovl. te Gouda op 19 dec 1992, tr. te Schoonhoven op 25 sep 1940 met Aaltje (= Ali) Horden, dr. van Koenraad Horden, machinist, en Aafje Klazina Noorlander, geb. te Lexmond op 6 sep 1920, ovl. te Schoonhoven op 25 apr 2005, begr. te Schoonhoven op 29 apr 2005.

Uit dit huwelijk vijf kinderen, waaronder:

1. Jacobus Coenradus Lensen, geb. te Schoonhoven op 26 juni 1941, zilversmid, volgt IVe.1.

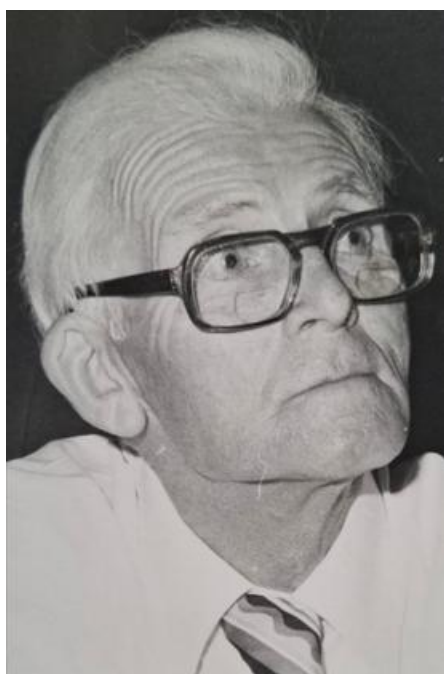
Co werd op 10 maart 1908 geboren als vierde zoon en jongste kind van Jaap Lensen (IIIc) en Katrien Brehm. Ook hij overwoog even om – net als zijn drie oudere broers – naar Roermond te trekken, maar vond bij nader inzien dat hij als kostwinner in Schoonhoven moest blijven. Hij trouwde in 1940 met Ali Horden met wie hij vijf kinderen kreeg.

⁸⁹ Zoon Jac Lensen (1922-1997) werd eveneens zilversmid.

Als zilversmid werkte hij zijn hele werkzame leven bij firma gebr. Niekerk aan de Korte Weistraat in Schoonhoven. Ter gelegenheid van zijn 40-jarig jubileum bij die zilverfabriek ontving hij in 1967 de gouden speld met briljant (zie Figuur 38).

Co overleed op 25 april 2005 in Schoonhoven.

Figuur 39 - Co Lensen (IVe) (Foto: privé-bezit)



De Schoonhovense zilversmid J. Lensen vierde zijn 40-jarig jubileum bij de zilverfabriek fa. gebr. Niekerk. Naast geschenken van directie en personeel kreeg de heer Lensen de gouden speld met briljant aangeboden van de Federatie voor Goud en Zilver. Deze speld werd hem (zie foto) opgespeld door de directeur, de heer Niekerk
Opname: De Fotostudio Schoonhoven



Figuur 38 – Nieuwsblad voor Zuid-Holland en Utrecht – Schoonhovense krant 28 juni 1967, pag. 3 (SAMH Gouda)

IVf – Adrianus Christianus Lensen, geboren 12 september 1880, overleden 10 november 1962.

Adrianus Christianus Lensen, zn. van Leonardus Lensen (IIIId) en Joanna Stravers, geb. te Schoonhoven op 12 sep 1880, ovl. te Schoonhoven op 10 nov 1962, begr. te Schoonhoven op 14 nov 1962, tr. te Schoonhoven op 26 aug 1909 met Anna Maria Cornelia Stekelenburg, dr. van Andreas Stekelenburg, landbouwer, tuinman, en Wilhelmina Cornelia van der Sluijs, geb. te Willige Langerak op 21 nov 1882, ovl. te Gouda op 28 feb 1963, begr. te Schoonhoven op 5 mrt 1963.

Uit dit huwelijk:

1. Leonarda Cornelia Stephana (=Lenie/Lena) Lensen, geb. te Schoonhoven op 25 juli 1910, onderwijzeres, ovl. te Bologna op 7 okt 1974, tr. te Schoonhoven op 28 dec 1954 met Jacobus Hendrikus (= Koos) Verlaan, zn. van Hubertus Verlaan en Wilhelmina Vermeulen, geb. te Rijswijk op 25 juni 1905, onderwijzer, schoolhoofd te Schoonhoven, ovl. te Capelle a/d IJssel op 4 dec 1984, (Jacobus Hendrikus tr. (1) te Oude Niedorp op 18 okt 1928 met Alida Ruiter.).
2. Andries Wilhelmus Cornelis (= Andries/André) Lensen, geb. te Schoonhoven op 31 mrt 1915, pastoor (pater Arnoldus) in Plombières (bij Luik), ovl. te Verviers op 7 aug 2003, begr. te Plombières.
3. Joannes Marie (= Jo) Lensen o.p, geb. te Schoonhoven op 7 sep 1919, werkte 32 jaar op Curaçao, Aruba en Bonaire, pastoor te Hertme (pater Gregorius), ovl. te Nijmegen op 4 okt 2010, begr. te Hertme op 8 okt 2010.

Aart werd op 12 september 1880 in Schoonhoven geboren.⁹⁰ Hij was het enige kind van Leonardus Lensen (III) en Hanna Stravers. Zijn vader overleed in 1908 op jonge leeftijd en zijn moeder nam daarna een aantal jaren de zaken waar tot Aart - net als zijn vader goudsmid - oud genoeg was om de zaak van zijn vader over te nemen. Hij trouwde in 1909 met Anna Stekelenburg, met wie hij drie kinderen kreeg. Beide zonen kozen voor het priesterschap en dochter Lenie werd onderwijzeres.



Figuur 40 - Aart Lensen (IV) (Foto: privé-bezit)

perceel 4: het woonhuis, no. 66, met zilversmidswerkplaats en erf, aan de westzijde der Koestraat, Kad. sectie C, no. 1389, groot 95 Centiaren, aan den heer A. C. Lensen alhier, voor f 1570;

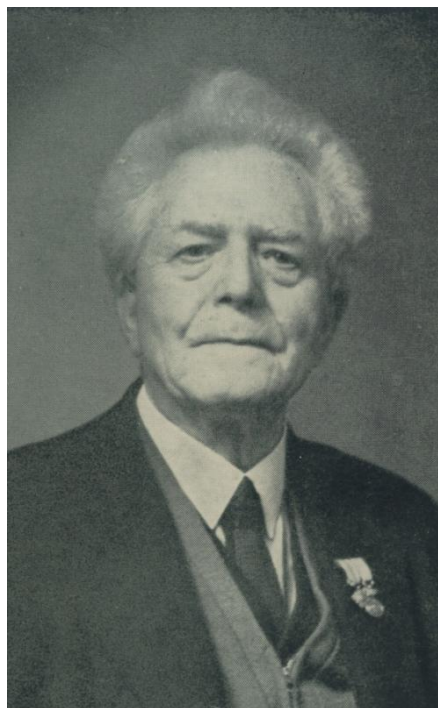
Figuur 41 - Schoonhovensche Courant 22 oktober 1910, pag. 3 (SAMH Gouda)

In 1910 kocht hij bij een openbare verkoop een woonhuis met zilversmidswerkplaats en erf op Koestraat 66 (zie Figuur 41), het adres waar hij met zijn gezin de rest van zijn leven zou wonen.

⁹⁰ Uit het interview in de Goudsche Courant van 5 april 1958 blijkt dat zijn roepnaam Aart was; in een aantal andere bronnen wordt hij met Janus aangeduid.

Maar zijn werkelijke roeping vond hij in de muziek. Van zijn vader mocht hij muzieklessen nemen en hij leerde piano en orgel spelen. Als 8-jarige jongen zong hij al in het *RK kerkkoor St. Caecilia* (mannenkoor) in Schoonhoven. Vanaf zijn veertiende was hij de organist van de RK kerk, een functie die hij liefst 67 jaar heeft vervuld.⁹¹ Na verloop van tijd werd hij ook de dirigent van datzelfde koor. Bij zijn 50-jarig jubileum als organist ontving hij het gouden kruis *Pro Ecclesia et Pontifice*.⁹² Ook ontving hij in 1960 vanwege zijn 65-jarig jubileum als organist de gouden medaille van de *St. Gregorius-vereniging*.⁹³

Daarnaast gaf hij muzieklessen, was muziekleraar aan de *St. Bartholomeusschool* en luisterde hij belangrijke gebeurtenissen in Schoonhoven op muzikale wijze op. Tussen 1921 en 1923 was hij dirigent van strijkorkest *Polyphonia*.⁹⁴ Op 1 januari 1937 werd hem ook ontslag verleend als directeur van de RK muziekvereniging (fanfare) TOAGENO,⁹⁵ waar hij sinds 1921 bij betrokken was en waarvan hij vanaf 1924 als dirigent werd genoemd.⁹⁶



Figuur 42 - Aart Lensen (IVf) (Foto: bidprentje)

De grootste bekendheid kreeg Aart echter vanwege zijn functie als beiaardier ('klokkenist') in Schoonhoven. De gemeenteraad besloot hem met ingang van 1 mei 1914 te benoemen op een salaris van f150 per jaar.⁹⁷ Hij was de opvolger van klokkenist Willem van Rossum.⁹⁸ Op Koninginnedag in 1949 werd hem daarvoor de eremedaille verbonden aan de *Orde van Oranje-Nassau* toegekend.⁹⁹ In 1958 heeft hij zijn functie als beiaardier – na 44 jaar (slechts in de oorlog heeft het carillon 5 jaar gezwegen) – tot zijn spijt neer moeten leggen.¹⁰⁰ Hij werd in die functie opgevolgd door Jaap van den Ende.

Aart overleed te Schoonhoven op 10 november 1962 op 82-jarige leeftijd.

⁹¹ Goudsche Courant 5 april 1958, pag. 2 (SAMH Gouda).

⁹² Schoonhovensche Courant 6 juli 1955, pag. 2 (SAMH Gouda).

⁹³ Schoonhovensche Courant 19 september 1960, pag. 1 (SAMH Gouda).

⁹⁴ Schoonhovensche Courant 27 februari 1922, pag. 2, en 19 januari 1923, pag. 2 (SAMH Gouda).

⁹⁵ Tot Ons Aller Genoegen En Nuttige Ontspanning - Schoonhovensche Courant 4 januari 1937, pag. 1 (SAMH Gouda)

⁹⁶ Schoonhovensche Courant 11 juni 1924, pag. 2 (SAMH Gouda).

⁹⁷ Schoonhovensche Courant 25 april 1914, pag. 4, en 2 mei 1914, pag. 1 (SAMH Gouda).


⁹⁸ Willem van Rossum (Bodegraven 21 september 1834 - Schoonhoven 11 december 1921)

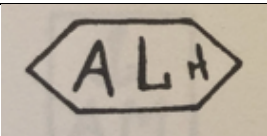
⁹⁹ Schoonhovensche Courant 2 mei 1949, pag. 2 (SAMH Gouda).

¹⁰⁰ Goudsche Courant 5 april 1958, pag. 2 (SAMH Gouda).



Figuur 43 - Aart (Janus) Lensen (IVf) met z'n echtgenote en dochter te midden van het RK kerkkoor St. Caecilia op 23 juni 1935 (Foto: SAMH Gouda)

Enkele werkstukken van Aart Lensen		
		<p>Zilveren broche met oud-Hollandse voorstelling. Gegoten. De broche is voorzien van het zwaardje en meesterkeur AL voor A. Lensen uit Schoonhoven. Gewicht: 15 gram. Afmeting: 5,3 x 3,8 cm.</p>
		<p>Grote massief zilveren kleding-schuif met een elegant gegraveerd patroon. Lengte: 8 cm. Nederlands gekeurd met het zwaardje van 1906-1953. Meesterteken AL vor A.Chr. Lensen uit Schoonhoven.</p>

Meesterteken van Aart Lensen ¹⁰¹	
	<p>MT 496 Lensen, A. Chr. Schoonhoven 1909-1938</p>

Generatie V

Va – Jacobus Wilhelmus Lensen, geboren 30 november 1920, overleden 11 december 2004.

Jacobus Wilhelmus Lensen, zn. van Wilhelmus Georgius Lensen (IVc) en Alida Johanna Maria Buurman, geb. te Schoonhoven op 30 nov 1920, ovl. te Schoonhoven op 11 dec 2004, begr. te Gouda (crematie) op 16 dec 2004, tr. te Schoonhoven op 15 mei 1952 (huwelijk ontbonden door scheiding Schoonhoven 29.11.1973) met Elli Pfeffer, dr. van Edmund Friedrich Pfeffer en Elsbeth Maria Dora Beck, geb. te Wandsbek (gem. Hamburg-Wandsbek) op 27 apr 1926, fabrieksarbeidster, ovl. te Gouda op 28 mei 1992, (Elli tr. (1) te Salzwedel op 14 juli 1945 met Federico Codin).

¹⁰¹ Ned. Zilvermuseum Schoonhoven – Collectie van Dongen inv.nr. 467, 468 Stamboek Waarborg kantoor Schoonhoven, 1911-1933 (1937) - volgnummer 167.

Uit dit huwelijk:

1. Edmund (= Eddie) Lensen, geb. te Schoonhoven op 7 feb 1953, ovl. te Leidschendam - Voorburg op 19 dec 2005.
2. René Lensen, geb. te Schoonhoven op 26 nov 1956, ovl. op 29 mrt 2010, begr. te Schoonhoven.

Sjaak (of Jac) werd geboren in 1920 als oudste zoon van Willem Lensen (IVe) en Leida Buurman. Hij werd in Schoonhoven grootgebracht door zijn grootouders Lensen. Sjaak trouwde in 1952 met Elli Pfeffer met wie hij twee zonen kreeg.

Hij was net als zijn grootvader Jaap zilversmid en werkte bij Zilverfabriek H.Hooijkaas in Schoonhoven.¹⁰² Daarnaast was hij – net als veel van zijn familieleden – een fanatieke liefhebber van de duivensport en was hij lid van postduivenvereniging ‘*De Zilverduif*’: zijn winnende vluchten haalden met grote regelmaat de *Schoonhovensche Courant*.

Sjaak overleed op 11 december 2004 in verzorgingshuis *Borchleen* te Schoonhoven.



Figuur 44 - Sjaak Lensen (Va) (Foto: privé-bezit)

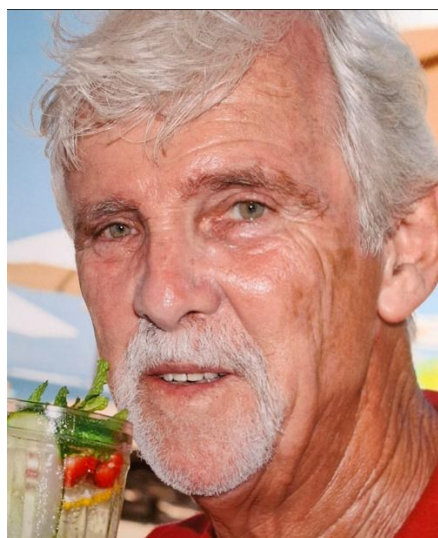
¹⁰² Zilverfabriek Hooijkaas, Het Klooster/Korte Dijk (“Grote Hooijkaas”)

IVe.1 – Jacobus Coenradus Lensen, geboren 26 juni 1941.

Jacobus Coenradus Lensen, zn. van Jacob Lensen (IVe) en Aaltje Horden, geb. te Schoonhoven op 26 juni 1941, zilversmid, tr. te Driebruggen op 17 mei 1966 met Maria Elisabeth (= Ria) de Jong, geb. te Hekendorp op 17 nov 1942.

Jacques behaalde na een avondopleiding aan de Vakschool in Schoonhoven zijn diploma tot zilver- en goudsmid in 1963 respectievelijk 1964, gevolgd door zijn juweliersdiploma in 1972. Hij begon als zilversmid bij Arie Landmeter¹⁰³. Na zijn dienstplicht trad hij als goudsmid, reparateur en maker van nieuwe sieraden in dienst bij fa. Jac. de Vaal. Vervolgens werkte hij ruim 12 jaar als goudsmid/reparateur bij juwelier C. de Vries in Utrecht. En na een tijd als bedrijfsleider in Utrecht en Spijkenisse te hebben gewerkt trad hij - tijdens de privatisering (jaren '80¹⁰⁴) – als essayeur in dienst bij de Waarborg van Platina, Goud en Zilver.

In 1966 trouwde hij met Ria de Jong. Jacques is de laatste goud- en zilversmid van de Schoonhovense familie Lensen.



Figuur 45 - Jacques Lensen (IVe.1) (Foto: privé-bezit)



Figuur 46 - Jacques Lensen (IVe.1) achter de stavelij. (Foto: privé-bezit)

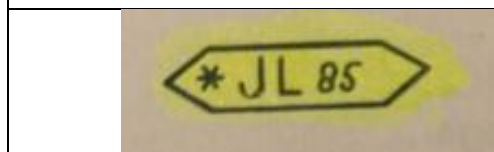
¹⁰³ Arie Landmeter (1893-1947) - Wal 14 Schoonhoven

¹⁰⁴ R. Kappers – ‘De keurkamers van Schoonhoven, 1705-2003: Waar stonden ze en hoe zegen ze er uit?’ (*Historische Encyclopedie Krimpenerwaard*, jg. 31, 2007, nr. 4)

Enkele werkstukken van Jacques Lensen



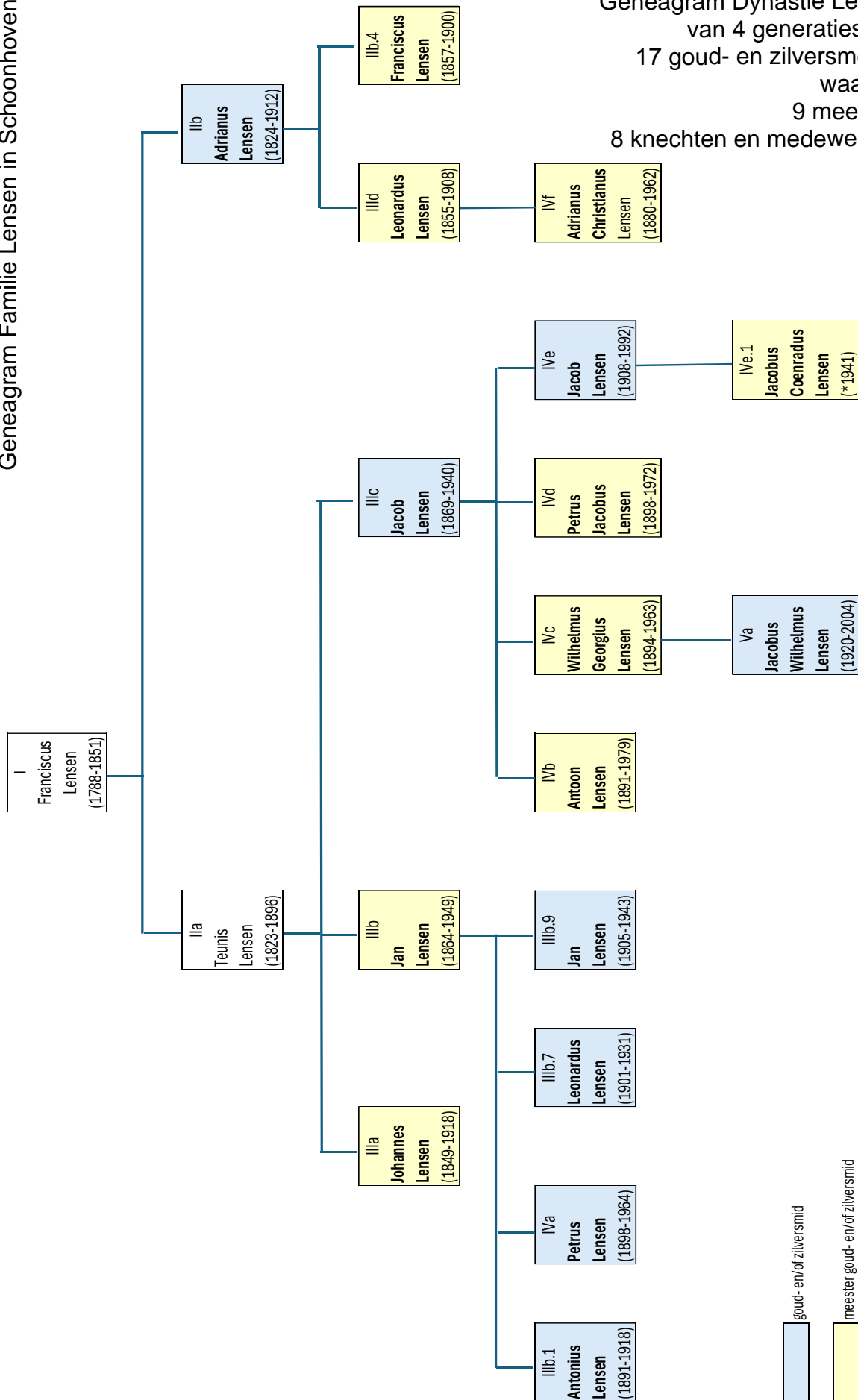
Meestertekens van Jacques Lensen¹⁰⁵



MT 5730
Lensen, J.C.
Schoonhoven
1986-

¹⁰⁵ Nederlandse verantwoordelijkheidstekens sinds 1797 editie 1999 – Waarborg Holland Gouda, p. 368 – Index nr 10892.

Geneagram Familie Lensen in Schoonhoven



Geneagram Dynastie Lensen
van 4 generaties met
17 goud- en zilversmeden
waarvan
9 meesters
8 knechten en medewerkers





Colofon 2026

De *Zilver Histograaf Schoonhoven* is een digitaal historisch periodiek over ‘de geschiedenis van de 1000 Meesters die het deden en doen, hun werk en hun stad.’ De publicaties zijn wetenschappelijk verantwoord: zorgvuldig, eigen werk, controleerbaar, betrouwbaar, onpartijdig en onafhankelijk. Afleveringen verschijnen regelmatig, in *open access*, via de gelijknamige website www.ZilverHistograaf.nl.

De Zilver Histograaf Schoonhoven verschijnt onder auspiciën van het *Schoonhovens Goud- en Zilversmidsgilde Sint Eloy*. Het verschijnt in *open access*, gratis toegankelijk voor iedereen, op het *worldwide web*. De website biedt de afleveringen aan. Er is tevens een ‘Zilver Schatkamer’ of *repository* waarin elders reeds verschenen publicaties over de geschiedenis van Schoonhoven als Zilverstad bijeen gebracht zijn.

Abonneren is gratis. Opgeven, wijzigingen en afzeggen kan/moet men zelf doen op de website van de Zilver Histograaf Schoonhoven, www.zilverhistograaf.nl

Abonnees worden per email geïnformeerd over het verschijnen van nieuwe afleveringen. De Zilver Histograaf Schoonhoven wordt, desgewenst, gratis digitaal aangeboden aan de leden van geïnteresseerde historische verenigingen, geïnteresseerde ‘vrienden van’ de diverse Nederlandse musea met een edelmetaalcollectie.

Publicaties: Aangeboden artikelen worden *peer reviewed* door de (gast-) redacteurs. Het auteursrecht blijft berusten bij de auteurs.

Artikelen en/of **kopij** kunnen worden aangeboden bij het secretariaat van de redactie: redactie@zilverhistograaf.nl. Alle bijbehorende afbeeldingen die niet gemaakt zijn door de auteur, dienen vrij van rechten aangeboden te worden. De Zilver Histograaf Schoonhoven, i.c. de Stichting HEK, aanvaardt in deze geen enkele aansprakelijkheid.

Richtlijnen voor auteurs: www.ZilverHistograaf.nl/richtlijnenauteurs.

Redactie

Rene Kappers, hoofdredacteur
Loek van der Kolk, redactiesecretaris
Gemke Jager, redactielid
Cristel Stolk, redactielid
Ferry Mol, redactielid
Rob Glastra, fotograaf, erelid
Max de Ruijter, webmaster

rene.kappers@live.nl
redactie@zilverhistograaf.nl
info@gemkejager.nl
c.stolk@samh.nl
ferrymol4@gmail.com
info@glastrafoto.nl
max@roaxdesign.com

Vormgeving: Roax Design, Schoonhoven

Covers: Ton van Velsen, Bussum

ISSN: 2772-4867

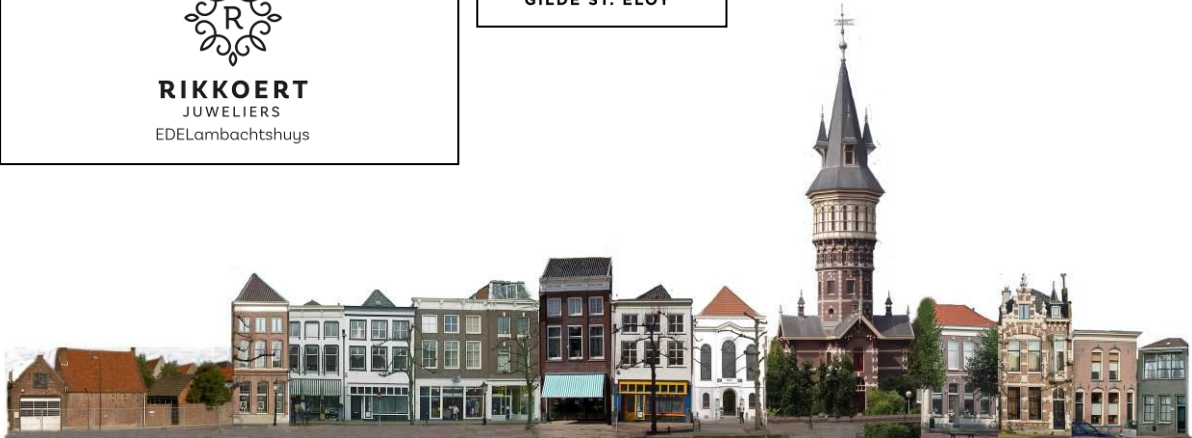
De Stichting HEK, Historische Encyclopedie Krimpenerwaard, is de rechtspersoon die de uitgever is van de *Zilver Histograaf Schoonhoven*. KvK nr. 41174421.
IBAN NL45 INGB 000343441.

Bestuur Stichting HEK

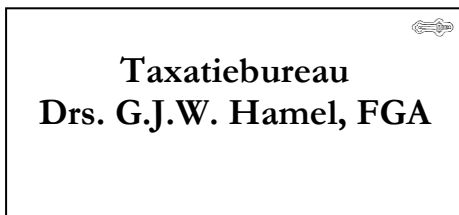
Han Goutier, voorzitter
Gemke Jager, secretaris
Henk van Zandwijk, penningmeester
Rene Kappers, lid

info@nederlandje.nl
info@gemkejager.nl
henkvanzandwijk1949@gmail.com
rene.kappers@live.nl

Dank aan onze sponsors van 2026
 'Zilverstad: dat onderscheidt ons van de rest'



Panorama van de Zilverstad *



*Panorama van de Zilverstad, adressen v.l.n.r. Havenstraat 49, 47a, Haven 69, Haven 64, 66, 68, 70, 54, 66, 13, Bij de Watertoren, Haven 7, 61, Nes 22, Scheepmakershaven 30. Werkplaats/huis van: Zilverfabriek A. Mesker & Zn, Zilverfabriek P. van Oostrom & Zn, Pieter van Sonsbeek, Artis Causa (Huub Rogier, Gabri Schumacher)/Jan Ariensz, Willem Littel Wmz, Gillis Grevink, Jacob Kooiman AGz/Andries Graves Kooiman, Adrianus Kuijlenburg Jz, Rikkoert Edelambachtshuys, Paul de Vries/Wouter van Balen/Titiaan de Geer, Juwelier Rikkoert, Jacob G.J. Niekerk, F. Edeling, H.C. Daudt. Foto's en Collage RKA.